

บทที่ 4

แนวคิดในเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ของชัยคุปต์

วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นหรือนวนิยายมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความบันเทิงเป็นหลัก แต่ในขณะเดียวกันผู้เขียนก็มักจะสอดแทรกสาระสำคัญหรือแนวคิดที่มีเนื้อหาสาระไว้ในเรื่องด้วย เรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ก็เช่นเดียวกันคือนอกจากจะมุ่งสร้างความบันเทิงด้วยการเสนอความรู้ความคิดแปลกใหม่ในเชิงวิทยาศาสตร์ และความตื่นตื่นสนุกสนานแล้วผู้เขียนยังแทรกแนวคิดเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีลักษณะเป็นการให้ความรู้และแนวคิดที่เป็นสาระแก่ผู้อ่านด้วย

แนวคิดหรือสารัตถะคือ ทักษะที่ผู้แต่งแสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทักษะที่ผู้แต่งมองดูความเป็นไปในโลกมนุษย์แล้วนำมาแสดงให้ประจักษ์ โดยใช้เนื้อเรื่องเป็นเครื่องสื่อสาร สารัตถะจึงเป็นจุดมุ่งหมายอันเป็นแก่นสารของเรื่อง หรือเป็นความคิดสำคัญในเรื่องที่ผู้แต่งสื่อมายังผู้อ่าน (กุหลาบ มัลลิกะมาส, 2529:102)

แนวคิด หมายถึง ความคิดเห็นอันเป็นสาระสำคัญของเรื่อง แนวคิดเป็นแกนหลักที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดลักษณะโครงเรื่อง ตัวละคร และรายละเอียดต่าง ๆ ภายในเรื่อง ถึงแม้ว่านักเขียนอาจจะเสนอทักษะเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ได้หลายอย่างในเรื่องสั้นเรื่องหนึ่ง แต่ทักษะต่าง ๆ เหล่านั้นควรจะมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ผู้อ่านได้เห็นแนวคิดของเรื่องแจ่มชัดขึ้น (นาฎิกา มงคลค้ำนวนเขตต์, 2527:36)

แนวคิด หมายถึง ความคิดสำคัญ หรือความหมายของเรื่องอันเกิดจากการเชื่อมโยงองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นโครงเรื่องหรือตัวละคร ฉาก บทสนทนา นักประพันธ์ที่มีความสามารถนั้นจะสร้างองค์ประกอบของเรื่องที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกันเพื่อนำไปสู่ความคิดสำคัญของเรื่องได้อย่างแจ่มชัดโดยตลอดตั้งแต่ต้นจนจบและผู้อ่านก็จะสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการเสนอ ไม่ว่าผู้ประพันธ์นั้นจะจงใจเสนอหรือเสนอมาจากจิตใต้สำนึกก็ตาม (สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร, 2518:33)

เมื่อพิจารณาจากนิยามและคำอธิบายเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า แนวคิดหมายถึงสาระสำคัญของเรื่องที่ผู้เขียนต้องการสื่อมายังผู้อ่าน โดยการเชื่อมโยงองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก หรือบทสนทนา เพื่อเสนอแนวคิดหรือสาระสำคัญนั้น ๆ

แนวคิดอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

1. แนวคิดหลัก คือ แนวคิดที่เป็นแก่นหรือแกนกลางของเรื่อง เรื่องทั้งหมดจะผูกพันเกี่ยวข้องกับแก่นเรื่องใหญ่นี้โดยตลอดตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง
2. แนวคิดรองหรือแนวคิดย่อย คือ แนวคิดที่แทรกอยู่ในแนวคิดหลักจะต้องมีความผูกพันเกี่ยวข้องกับแนวคิดหลัก แนวคิดรองนี้จะมีจำนวนเท่าไรก็ได้แล้วแต่ผู้แต่งต้องการจะสอดแทรกเรื่องอะไรเข้ามาโยงกับแนวคิดหลัก

ในกรณีที่เป็นเรื่องสั้น ผู้วิจัยเห็นว่า แนวคิดรองหรือแนวคิดย่อยมีไม่มากนัก ทั้งนี้เพราะเรื่องสั้นจะมีองค์ประกอบค่อนข้างจำกัด

ในการวิเคราะห์แนวคิดของเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ของ ชัยคุปต์ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เฉพาะแนวคิดหลัก เนื่องจากเรื่องส่วนใหญ่ เป็นเรื่องสั้นที่มีขนาดสั้น และมุ่งเสนอปมปัญหาสำคัญเพียงอย่างเดียว เรื่องจึงมีเฉพาะแนวคิดหลักเป็นส่วนมาก

แนวคิดหลักในเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ของ ชัยคุปต์ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม

- 4.1 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 4.2 แนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ในปัจจุบันและมนุษย์ในอนาคต
- 4.3 แนวคิดเกี่ยวกับโลกอนาคต

4.1 แนวคิดหลักเกี่ยวกับผลกระทบทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เรื่องสั้นในกลุ่มนี้จะมีแนวคิดหลักเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผลนั้นอาจเกิดขึ้นกับโลกและประชากรโดยส่วนรวม หรืออาจเกิดกับประชากรบางกลุ่ม บางคนก็ได้ และผลกระทบนี้เกิดจากทัศนะที่ผู้เขียนมีต่อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดังนี้

4.1.1 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีทั้งคุณและโทษ

เรื่องสั้นของ ชัยคุปต์ แสดงให้เห็นว่า ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีประโยชน์ต่อมนุษยชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้มนุษย์ได้รับความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันในด้านต่าง ๆ เช่น การคมนาคม การสื่อสาร การแพทย์ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ คุณประโยชน์ของความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีอยู่มากมาย แต่ในขณะเดียวกันเมื่อมีประโยชน์ย่อมมีโทษตามมา ผู้เขียนแสดงแนวความคิดว่า ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมี "คุณอนันต์" และมี "โทษมหันต์" หรือเป็นเสมือน "ดาบสองคม" คือ มีทั้งด้านดีและด้านร้าย

ชัยคุปต์ ได้เสนอแนวคิดเช่นนี้เอาไว้ในเรื่องสั้นหลายเรื่อง ได้แก่ เรื่อง บัตรชุกอม โลกมีดยุคที่สอง โลกลับแล คนเก่งที่โลกไม่ต้องการ จามจรี ชายดวงจันทร์ โทรทัศน์อวูธียัด โลก สงครามมนุษย์ VS. นคร อมตะ นั่งห้องหุ่นยนต์ไม่ธรรมดา มนุษย์ล่องหน อยากจะเป็นจอมพลัง ผู้เขียนเสนอแนวคิดผ่านโครงเรื่อง โดยให้ตัวละครในเรื่องได้รับผลกระทบทั้งด้านดีและด้านลบจากความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้ตระหนักถึงอันตรายที่มนุษย์อาจคาดไม่ถึงอันอาจจะส่งผลกระทบต่อมนุษยชาติโดยส่วนรวม แนวคิดในเรื่องคุณและโทษของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาจแบ่งย่อยได้เป็น 2 กลุ่มคือ

4.1.1.1 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีทั้งคุณและโทษที่เป็นผลกระทบต่อปัจเจกชน (ตัวละครที่เป็นปัจเจกชนในเรื่อง)

4.1.1.2 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีทั้งคุณและโทษที่เป็นผลกระทบต่อประชากรของโลก

4.1.1.1 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีทั้งคุณและโทษที่เป็นผลกระทบต่อปัจเจกชน ผู้เขียนเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณและโทษของเทคโนโลยีต่อบุคคลโดยตรง คือ ตัวละครเฉพาะบางตัวในเรื่องเป็นผู้ได้รับผลกระทบหรือประสบปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นผลจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่เรื่อง อมตะ นั่งห้องหุ่นยนต์ไม่ธรรมดา มนุษย์ล่องหน อยากจะเป็นจอมพลัง บัตรชุกอม จามจรี

เรื่องอมตะ ตัวละครในเรื่องใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าผ่าตัดสมองเพื่อเปลี่ยนแปลงยีน ทำให้เขากลายเป็นมนุษย์ที่มีอายุยืนยาวมากที่สุดในโลก แต่สิ่งเหล่านี้กลับทำให้เขารู้สึกว่าเหวและโดดเดี่ยว ทำให้เขาอยากจะลาจากโลกนี้ไปชั่ววินาที

...เพราะเขาเหงา เขาว่าเหว แต่ไม่ใช่ความว่าเหวที่จะดับได้ด้วยกรรมสิทธิ์เป็นเพื่อนใจ เพราะมันเป็นความว่าเหวที่ล้ำลึกกว่านั้น...ความว่าเหวที่ทำให้เกิดความรู้สึกอยากจะหลับไปเลย...อย่างไม่มีวันตื่น...

(อมตะ : 86)

ในเรื่องอมตะความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ทำให้ตัวละครมีอายุที่ยืนนานสมความตั้งใจของเขา แต่ในขณะเดียวกันมันกลับทำให้เขาอ้างว้าง และเดียวดายเมื่อเขามีอายุยืนยาวกว่าคนอื่น ในขณะที่คนร่วมรุ่นกับเขาล้วนเสียชีวิตไปในเวลาอันสมควร เรื่องจึงแสดง

ให้เห็นว่า เมื่อมนุษย์เป็นอมตะสมความปรารถนา เขากลับไม่มีความสุขเหมือนที่คาดไว้ เพราะวิทยาศาสตร์สามารถแก้ไขปัญหาทางกายภาพได้ แต่ตอบสนองด้านจิตใจไม่ได้ หรือได้แต่ไม่สมบูรณ์

เรื่องนั่งหนองหุ่นยนต์ไม่ธรรมดา นั่งหนองเป็นหุ่นยนต์ที่ถูกสร้างขึ้นมาให้ดูแลเด็กที่ชื่อหนูแดง แต่ปรากฏว่าหุ่นยนต์ทำหน้าที่ดีเกินไป สิ่งของที่เด็กจะสะดุดหรือชน หุ่นยนต์จะจับโยนออกมาหมด รวมทั้งพ่อแม่ของเด็กหุ่นยนต์ก็ไม่ยอมให้เข้าใกล้ แม้หุ่นยนต์ที่สร้างขึ้นจะดูแลเด็กได้ดีก็จริง แต่กลับเกิดปัญหาเพราะหุ่นยนต์จะปฏิบัติตามคำสั่งโดยเคร่งครัด แต่ไม่มีสมองหรือสติปัญญาในการไตร่ตรอง หรือแก้ไข้ปัญหา คงทำได้เฉพาะการปฏิบัติตามคำสั่ง

เรื่องมนุษย์ล่องหน อาลี ฮัดซา นักเคมีประจำราชสำนักคิดสูตรยา ล่องหนได้สำเร็จ แต่เมื่อเขากินเข้าไปปรากฏว่าสามารถหายตัวได้จริง แต่ตาของเขาบอด

...เมื่อร่างกายของเขากลายเป็นมนุษย์ล่องหนไปแล้ว ตาของเขาก็ไม่สามารถรับแสงสว่างใด ๆ ได้เลย แสงสว่างรอบตัวเขาเบนผ่านหรือทะลุตาของเขาไปหมด เขาก็มองไม่เห็นอะไรเลย

(มนุษย์ล่องหน : 61-62)

ฉะนั้นผลที่เกิดขึ้นจึงมีมากกว่าที่คาดหรือกำหนดไว้ และกลายเป็นปัญหาที่อยู่นอกเหนือการคาดคะเน

เรื่องอยากจะเป็นจอมพลัง สมชายเป็นคนอ่อนแอมาตั้งแต่เด็ก เขาจึงอิจฉาคนที่แข็งแรงกว่าเขา สมชายจึงทดลองใช้คอมพิวเตอร์ออกแบบเครื่องฉายรังสีทำให้อ่อน น้ำว่าที่อ่อนนุ่มกลายเป็นกล้วยที่แข็งมาก เขาจึงทดลองฉายรังสีอวัยวะของตัวเองให้กลายเป็นคนที่แข็งแรงที่สุด แล้วเขาก็ทำสำเร็จ เขาสามารถบีบกล่องโลหะให้ยุบได้ แต่ปรากฏว่าเมื่อสมชายเป็นคนแข็งแรงสมความปรารถนาของเขาแล้วก็จริง เขากลับตัวเล็กลงเรื่อย ๆ

...ตัวเขาดูเล็กลงจริง ๆ เพราะเสื้อผ้าที่เขาสวมใส่อยู่มันหลวมไปหมด เสื้อแขนสั้นกำลังจะกลายเป็นเสื้อแขนยาว กางเกงขายาวกำลังจะกลายเป็นกางเกงขาชูเปอร์ยาว ผู้คนรอบตัวเขา รวมทั้งเธอคนนั้นด้วยก็ดูจะสูงขึ้นทุกคน ซึ่งมีความหมายได้อย่างเดียวว่าตัวเขากำลังเล็กลง...

(อยากจะเป็นจอมพลัง : 128)

จะเห็นได้ว่า เรื่องมนุษย์ล่องหน และเรื่องอยากจะเป็นจอมพลัง ตัวละครทำสิ่งที่เขาต้องการได้สำเร็จ แต่กลับมีโทษที่พวกเขาไม่ได้คาดคิดไว้ อาลีกลายเป็นคนตาบอด หลังจากที่เขากลายเป็นมนุษย์ล่องหน ส่วนลมชายกลายเป็นคนที่ตัวเล็กลงเรื่อย ๆ ดังนั้นเรื่องจึงแสดงให้เห็นว่าแม้วิทยาศาสตร์จะตอบสนองความต้องการของมนุษย์ได้สำเร็จ แต่ก็อาจจะเกิดโทษกับมนุษย์โดยคาดไม่ถึง

เรื่อง**บัตริชคอม** วรกาฬ ตัวละครในเรื่องอาศัยอยู่ในนครซูเปอร์ไฮเทค นครที่สมบูรณ์แบบด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยที่ทุกคนใช้ "บัตริชคอม" เพียงใบเดียวก็จะสามารถได้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ต้องการ วันหนึ่งวรกาฬไม่สบายทำให้เสียงเปลี่ยนไป คอมพิวเตอร์จำเสียงเขาไม่ได้ เขาไม่สามารถติดต่อกับใครได้เลย ทำให้เขาแทบสิ้นชีวิตเพราะอดข้าว เนื่องจากไม่สามารถซื้อหาอาหารได้ แสดงว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีกลับทำให้เกิดปัญหากับการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์

...เสียงของเขาที่เปลี่ยนไป เสียงของคนเป็นหวัดนี่เอง ทำให้คอมพิวเตอร์จำเสียงของเขาไม่ได้ วรกาฬใจหาย เย็นสันหลังวาบแต่มีเหงื่อออกเต็มใบหน้า เพราะนึกอะไรออก เมื่อเขาทำบัตริชคอมหาย เมื่อเขาไม่มี "บัตริชคอม" เมื่อเสียงของเขาเปลี่ยนไปจากเสียงธรรมชาติ เขาติดต่อกับอะไร...กับใคร...ใน "นครซูเปอร์ไฮ-เทค" ไม่ได้เลย...

(บัตริชคอม : 41)

จากเรื่อง**บัตริชคอม**จะเห็นได้ว่าคุณประโยชน์ของบัตริชคอมทำให้ตัวละครในเรื่องได้รับความสะดวกสบายทุกอย่างเมื่ออยู่ในนครซูเปอร์ไฮเทค แต่เมื่อตัวละครเป็นหวัดเสียงเปลี่ยนไปทำให้เขาเกือบเอาชีวิตไม่รอด ตัวละครเกือบตายด้วยปัญหานั้นพื้นฐานง่าย ๆ คือ การเป็นหวัด ซึ่งทำให้เสียงเปลี่ยนไป

ตัวอย่างที่ผู้วิจัยยกมานั้นแสดงให้เห็นว่า ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีผลกระทบในทางตรงข้ามกับที่มนุษย์คาดไว้ และตัวละครในเรื่องเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงต่อตนเองเท่านั้น ผลกระทบนี้อาจไม่เกิดกับผู้อื่น ถ้าใครไม่ป่วยเสียงก็จะไม่เปลี่ยน และไม่ต้องประสบกับปัญหาเช่นวรกาฬ แต่ผลกระทบนี้ก็ทำให้เกิดความฉงนใจคิดว่ามนุษย์จะต้องพิจารณาให้รอบด้านกว่านี้ ไม่เล็งผลเลิศเพียงอย่างเดียว

4.1.1.2 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีทั้งคุณและโทษที่เป็นผลกระทบต่อประชากรโดยส่วนรวม เรื่องสั้นที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อมนุษย์ทั้งหมดหรือมนุษย์บางส่วน แสดงว่า ผลด้านลบนั้นร้ายแรงมากพอที่จะทำให้มนุษย์ในโลกส่วนใหญ่ หรือสังคมโดยส่วนรวมได้รับความเดือดร้อน อาจมีผลทำให้ชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ได้แก่ เรื่อง โลกมีดยุคที่สอง โลกลับแล คนเก่งที่โลกไม่ต้องการ สงครามมนุษย์ VS. นคร โทรทัศน์อวูดยึดโลก ขายดวงจันทร์

เรื่องโลกมีดยุคที่สอง หลังเกิดสงครามโลกตัวละครในเรื่องตัดสินใจละทิ้งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เพราะพวกเขาคิดว่าความรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งที่ทำลายโลก ดังนั้นตัวละครในเรื่องจึงใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติ ชัยคุปต์ เสนอแนวคิดผ่านความรู้สึกนึกคิดผ่านตัวละครที่วิเศษว่า ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งที่มิทั้งประโยชน์และโทษขึ้นอยู่กับการนำไปใช้

...เขาคิดว่าเขาเข้าใจความรู้สึกของมนุษย์ทั่วโลก...เขายอมรับว่าวิทยาศาสตร์มีส่วนอย่างหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบไม่ได้ในการทำลายล้างอารยธรรมอันเก่าแก่ที่มนุษย์สร้างสมขึ้นมาอย่างยากเย็นแต่วิทยาศาสตร์ก็เป็นเสมือนกับมีดสองคม...

มีดสองคมที่มีคุณอนันต์และโทษมหันต์ วิทยาศาสตร์โดยลำพังแล้วไม่เป็นพิษเป็นภัย และเมื่อได้รับการนำไปใช้อย่างถูกต้องทางก็มีคุณอนันต์อย่างปฏิเสธไม่ได้ แต่เมื่อคมข้างร้ายของวิทยาศาสตร์ถูกนำไปใช้ วิทยาศาสตร์จึงเหมือนกับตัวปีศาจร้าย...

(โลกมีดยุคที่สอง : 144)

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ด้านพันธุวิศวกรรมทำให้การติดต่อยีนระหว่างพืชกับสัตว์เป็นผลสำเร็จ ผลดีคือสามารถสร้างสิ่งมีชีวิตใหม่ ๆ ขึ้นมาจากการติดต่อยีนดังกล่าว แต่ทว่าความสำเร็จนี้ก็กลับเป็นต้นเหตุทำให้มนุษย์ถูกคุกคามจากเชื้อโรคชนิดใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยไม่ตั้งใจจนมนุษย์ต้องสูญไปจากโลก โดยที่มนุษย์เองก็คาดไม่ถึง

...วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแปลกใหม่กำลังก้าวหน้าอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีภาพและพันธุวิศวกรรมชีวิตแปลกใหม่ถูกสร้างขึ้นมาโดยวิธีการติดต่อยีนของสัตว์และของพืชต่างชนิดต่างพันธุ์กัน...และแล้วในปี

พ.ศ. 2634 มนุษย์ทั้งโลกก็หลับไปอย่างไม่มีวันตื่น จากเชื้อโรคนชนิดใหม่ที่ถูก
สร้างขึ้นมา โดยวิธีการของพันธุวิศวกรรม อย่างที่นักวิทยาศาสตร์ไม่ตั้งใจ...

(โลกลับแล : 41)

นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้เสนอแนวคิดที่ว่าสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้น นอกจากจะมีประโยชน์ตามที่คาดหวังแล้วยังอาจจะมีโทษที่ไม่ได้คาดไว้ ในเรื่องคนเก่งที่โลกไม่ต้องการ . ตัวละครสามารถประดิษฐ์คอมพิวเตอร์ล้ำแปดภาษาการติดต่อระหว่างคนกับสัตว์ได้ มนุษย์จึงเลิกกินเนื้อสัตว์ โลกมีแต่ความสงบสุข แต่เมื่อตัวละครประดิษฐ์คอมพิวเตอร์ล้ำแปดภาษาการติดต่อระหว่างคนกับพืชได้ มนุษย์จึงไม่กินพืชกลับเกิดผลกระทบที่ไม่คาดคิดคือ ทำให้มนุษย์ในโลกอดอยาก ทำให้ประชากรพืชและสัตว์ล้นโลก

...โลกต้องเผชิญกับประชากรสัตว์ล้นโลก อันเป็นผลพวงจากผลงานการ
คิดค้นของปัญญา ในขณะที่มนุษย์ทั้งโลกกำลังประสบปัญหาความอดอยากขาด
แคลนอาหาร...

(คนเก่งที่โลกไม่ต้องการ : 37)

ในเรื่องนี้นอกจากแนวคิดหลักแล้ว ผู้เขียนยังเสนอแนวคิดรองเกี่ยวกับ
สมดุลทางนิเวศวิทยา ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สาขาสภาวะแวดล้อมด้วย

ส่วนเรื่อง ขายดวงจันทร์ และ โทรทัศน์อวกาศยึดโลก ทั้งสองเรื่องกล่าวถึง
โทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้คนในเชิงสังคมมาก เพราะสื่อประเภทนี้สามารถเข้าถึงประชาชน
ได้อย่างกว้างขวาง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารในเรื่องทั้งสองนี้ กลับเป็นผลด้านลบ
ในเชิงสังคม

เรื่องโทรทัศน์อวกาศยึดโลก ตัวละครถูกมนุษย์ต่างดาวควบคุมจิตใจผ่าน
โทรทัศน์แต่ไม่สำเร็จ โลกจึงพ้นภัยการยึดครองได้

เรื่องขายดวงจันทร์ ตัวละครในเรื่องชอบดูรายการโทรทัศน์ประเภท
หลอกคนดู เมื่อมนุษย์ต่างดาวมาขอซื้อดวงจันทร์จากตัวละคร ตัวละครจึงคิดว่าคงเป็นคนที่มา
จากรายการโทรทัศน์และตอบตกลง มนุษย์ต่างดาวจึงนำดวงจันทร์ออกจากโลกไป

ท้ายสุดสื่อแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ในแง่เทคโนโลยีการสื่อสาร
ว่านอกจากจะมีคุณคือสามารถทำให้ผู้ชมรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางแล้ว สื่อ

ประเภทนี้ยังมีโทษ เพราะสามารถชักจูงครอบงำความคิด และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ชม อย่างยิ่งทำให้ผู้ชมหลงเชื่อและคล้อยตามได้ง่ายซึ่งจะนำไปสู่การชักจูง โน้มน้าว ให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งที่สังคมต้องการและไม่ต้องการ

4.1.2 ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำลายวิถีชีวิตดั้งเดิมของมนุษย์ และส่งผลต่อคุณค่าด้านจิตใจ

วิถีชีวิต คือ พฤติกรรมการกินอยู่หลับนอนของมนุษย์ที่ประพฤติปฏิบัติต่อ ๆ กันมา พฤติกรรมดังกล่าวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพสังคม เรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ของ ชัยคุปต์ เสนอแนวคิดที่ว่าความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำลายวิถีชีวิตดั้งเดิมของมนุษย์ แต่เดิมมนุษย์อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ แต่ในเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ มักจะกล่าวถึงโลกอนาคต หมายถึงโลกที่มีสิ่งต่าง ๆ มากมายแตกต่างจากในปัจจุบัน รวมไปถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ด้วยที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้เขียนเสนอแนวคิดว่า ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาจเป็นตัวทำลายความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งต่าง ๆ ในวิถีชีวิตดั้งเดิมหรืออาจทำลายสมดุลทางธรรมชาติและสภาวะแวดล้อมชัยคุปต์ได้เสนอแนวคิดนี้เอาไว้ในเรื่อง คนแรกในรอบ 219 ปี กำแพงมิดที่ขอบโลก ภัย 4828 โดยให้ตัวละครในเรื่องอยากกลับไปมีวิถีชีวิตดั้งเดิมเหมือนในอดีต เพราะในโลกอนาคตความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอาจจะทำให้มนุษย์สะดวสบายก็จริงแต่กลับเป็นการทำลายความสัมพันธ์ดั้งเดิมของมนุษย์กับธรรมชาติ ทำลายสมดุลระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

เรื่องคนแรกในรอบ 219 ปี ตัวละครชื่อนิชาเป็นผู้หญิงคนแรกในโลกอนาคตที่ตั้งครรภ์โดยที่ไม่ใช้มดลูกเทียม ผู้เขียนเสนอแนวคิดผ่านความรู้สึกของนิชาว่า

...ยุคสมัยก่อน ๆ ที่นิชาารู้สึกว่า มนุษย์มีความเป็นมนุษย์มากกว่าทุกวันนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์...
สำคัญที่สุดในความรู้สึกของนิชา คือ ความรู้สึกของความเป็น "แม่" ที่เธอได้เห็น
ในภาพอดีตเก่าก่อน...

(คนแรกในรอบ 219 ปี : 43)

ในเรื่องนี้นักวิทยาศาสตร์ในอนาคตสามารถสร้างมดลูกเทียมขึ้นมาได้ เพราะหวังไว้ว่าจะทำให้มนุษย์ในอนาคตสะดวกสบายและปลอดภัย ความคิดนี้ประสบความสำเร็จก็จริง แต่กลับทำลายวิถีชีวิตดั้งเดิมของมนุษย์กล่าวคือ ทำให้มนุษย์มีความผูกพันทางสายเลือดน้อยลง ต่าง

กับในอดีตผู้หญิงเป็นคนตั้งท้อง ดังนั้นความรู้สึกผูกพันระหว่างแม่-ลูกจึงมีมากกว่าและชัคคุปต์เห็นว่าสิ่งนี้มีความหมายมากกว่า

เรื่องกำแพงมืดที่ขอบโลก มหานครของโลกอนาคตมีกำแพงล้อมรอบ ระหว่างมหานครกับธรรมชาติภายนอกอย่างแน่นหนา เพราะเชื่อว่าภายนอกกำแพงมีอันตราย รอนพยายามออกไปนอกกำแพง เพราะอยาก رؤ้อยากเห็นและได้พบกับธรรมชาติที่สวยงาม

ในเรื่องกำแพงมืดที่ขอบโลก ชัคคุปต์เสนอแนวคิดที่ว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำลายสมดุลและความสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติ แต่เดิมมนุษย์อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติทำให้มนุษย์ได้รับประโยชน์จากธรรมชาติทั้งด้านกายภาพและจิตใจ แต่ในโลกอนาคตมนุษย์กลับสร้างกำแพงล้อมรอบกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติไว้อย่างแน่นหนา เพราะเห็นว่าธรรมชาติจะเข้ามาทำลายอารยธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น กำแพงที่ล้อมรอบมหานครทำให้มนุษย์สูญเสียประโยชน์ในแง่จิตใจ เมื่อตัวละครหนีออกนอกกำแพงได้สำเร็จ เขาจึงพบความสวยงามของธรรมชาติ และเขารู้สึกว่าธรรมชาติไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัว

เรื่องกันย์ 4828 การเรียนการสอนในโลกอนาคตใช้ครูหุ่นยนต์เป็นผู้สอนแทนมนุษย์ ตัวละครในเรื่องเชื่อว่า ยังมีครูมนุษย์จริง ๆ อยู่ในโลกนี้ ตัวละครอยากเรียนกับครูมนุษย์ที่มีชีวิตจิตใจมากกว่า จึงพยายามแสวงหาครูมนุษย์ และเขาก็ได้พบกับครูมนุษย์จริง ๆ ชัคคุปต์เสนอแนวคิดผ่านตัวละครว่า

...โชคดี ที่มีคนมีความคิดอย่างคุณยังมีอยู่บ้างที่ยังต้องการครูมนุษย์จริง ๆ เพื่อสร้างโลกของเราให้เป็นโลกที่มีทั้งวิทยาศาสตร์และความงดงามด้วยอารมณ์ ด้วยความรู้สึก รวมทั้งศิลปะและคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์...

(กันย์ 4828 : 88)

ตัวละครต้องการเรียนกับครูมนุษย์จริง ๆ เพราะตัวละครต้องการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ในวิถีชีวิตดั้งเดิมครูมนุษย์มีวิธีการสอนต่าง ๆ กันเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ ทั้งนี้ยังแสดงให้เห็นคุณค่าทางจิตใจและความเป็นมนุษย์ด้วย

จากตัวอย่างที่ผู้วิจัยยกมานี้แสดงให้เห็นว่า ชัคคุปต์เสนอแนวคิดหลักที่ว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาจทำลายวิถีชีวิตของมนุษย์ ในเรื่อง คนแรกในรอบ 219 ปี กำแพงมืดที่ขอบโลก กันย์ 4828 ตัวละครทุกเรื่องล้วนอยากกลับไปมีชีวิตดั้งเดิมเหมือนในอดีตทั้ง ๆ ที่โลกอนาคตมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์มากกว่า แต่สิ่งเหล่านี้กลับไม่สามารถแทนที่ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เหมือนในอดีตได้ เช่นเรื่อง คนแรกใน

รอบ 219 ปี กัณย์ 4828 ตัวละครรู้สึกอยากจะทำตั้งครรภ์เองแทนมดลูกเทียม เพราะต้องการมีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือดมากกว่าต้องการความสะอาดสบายจากวิทยาศาสตร์ เรื่องกัณย์ 4828 ตัวละครต้องการครุมนุชย์มากกว่าครุหุ่นยนต์ เพราะเขารู้สึกถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มากกว่ากับครุหุ่นยนต์และการเรียนการสอนตามโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เรื่องกำแพงมืดที่ขอบโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำลายความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยสร้างกำแพงกั้นมหานครกับธรรมชาติเอาไว้ทำให้มนุษย์ไม่รู้จักประโยชน์และคุณค่าจากธรรมชาติซึ่งต่างจากอดีตที่มนุษย์ผูกพันอยู่กับธรรมชาติป่าเขาลำเนาไพร เหล่านี้แสดงให้เห็นแนวคิดของชัยคุปต์ที่ว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำลายวิถีชีวิตดั้งเดิมของมนุษย์ การที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตอบสนองความปรารถนาทางด้านกายภาพให้แก่มนุษย์นั้น ในทางกลับกัน อาจทำลายคุณค่าทางจิตใจและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ผู้เขียนจึงเสนอแนวคิดหลักที่ว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์อาจทำลายวิถีชีวิตดั้งเดิม และส่งผลในทางลบต่อคุณค่าด้านจิตใจของมนุษย์

4.2 แนวคิดหลักเกี่ยวกับมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต

4.2.1 มนุษย์ในปัจจุบันและอนาคตมีพื้นฐานทางจิตใจที่โหดร้าย

ชัยคุปต์เสนอแนวคิดหลักเกี่ยวกับความโหดร้ายของมนุษย์ไว้ในเรื่องสั้นหลายเรื่อง เพื่อแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีจิตละโมบ บ้าอำนาจ ซึ่งเป็นต้นเหตุทำให้เกิดสงครามทำลายมนุษย์ด้วยกันเอง นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัว ชอบหลอกลวงผู้อื่น เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ได้แก่เรื่อง ดาวพระศุกร์ เจ้าโลกใหม่ กำแพงที่ขอบระบบสุริยะ ทายาทสูดวงดาว ไม่มีเสียงตอบจากดาวเวกัส ดินทองที่ดาวศุกร์ อย่าดีกว่า ไม่มีใครอีกแล้วในระบบสุริยะ

เรื่องดาวพระศุกร์ ตัวละครเดินทางมายังดาวพระศุกร์ เกரியไกร และศักตามองเห็นก้อนหินเป็นทองคำ ทั้งสองแย่งชิงกัน จนฆ่ากันเองตายทั้งสองคน มนุษย์บนดาวพระศุกร์ติดต่อกับปัทมาว่า ที่เป็นเช่นนี้เพราะมนุษย์มีพื้นฐานจิตใจที่โหดร้ายและละโมบ

...ชายสองคนนั้น เป็นคนโหดร้ายมองสิ่งต่าง ๆ ในแง่ร้าย มีแต่ความละโมบในทรัพย์สินสมบัติ สิ่งที่พวกเขาเห็นจึงมีแต่ความป่าเถื่อน โหดร้าย และเขาต่างก็ทำลายกันเองด้วยความละโมบในทรัพย์สินสมบัติ...

(ดาวพระศุกร์ : 114-115)

เรื่องเจ้าโลกใหม่ มนุษย์ต่างดาวต้องการยึดครองโลกจึงยุยงให้มนุษย์ไม่ไว้ใจซึ่งกันและกัน และด้วยธรรมชาติของมนุษย์ที่กระหายสงคราม มนุษย์จึงถูกหลอกอย่างง่ายดายให้ทำสงครามทำลายกันเองจนมนุษย์เกือบสูญพันธุ์

...การยึดครองดาวเคราะห์สีน้ำเงิน...ดำเนินไปตามแผนอย่างง่ายดาย ความหวาดระแวง ความไม่ไว้ใจซึ่งกันและกันของมนุษย์ เจ้าของเดิมดาวเคราะห์รอสีใหม่ และธรรมชาติที่กระหายสงครามทำให้มนุษย์เจ้าโลกเดิมถูกหลอกให้ทำลายกันเองจนเกือบจะสูญพันธุ์...

(เจ้าโลกใหม่ : 41)

เรื่องกำแพงที่ขอบระบบสุริยะ โลกอนาคตมนุษย์สามารถยึดครองดาวเคราะห์ต่าง ๆ ในระบบสุริยะได้ทั้งหมด แต่ด้วยธรรมชาติของมนุษย์ที่ยังแก่งแย่งชิงดี เห็นแก่ตัว และใฝ่ความรุนแรง มนุษย์ได้ก่อสงครามควบคู่ไปกับการขยายดินแดนด้วย มนุษย์ต่างดาวเห็นว่ามนุษย์เป็นคนใฝ่สงคราม และใฝ่ความรุนแรง ดังคำกล่าวของมนุษย์ต่างดาวถึงมนุษย์ว่า

...เมื่อไร เราจึงจะปล่อยให้ระบบสุริยะนั้นเดินทางออกจากระบบสุริยะ บ้านเกิดของพวกเขาได้ ออกมาสมาคมกับพวกเขาได้
ชายสูงอายุอาวุโสที่สุดกล่าวขึ้นว่า "จนกว่ามนุษย์ในระบบสุริยะนั้นจะเลิกนิสัยเป็นคนใฝ่ความรุนแรง เป็นคนใฝ่สงครามนะซิ..."

(กำแพงที่ขอบระบบสุริยะ : 4)

เรื่องทายาทสุดดวงดาว ประมุขค่ายผิวดาวทำสงครามกับค่ายผิวดาวเหลือง ประมุขค่ายผิวดาวละเมิดกฎขององค์การพิทักษ์โลกว่าจะไม่ใช้อาวุธนิวเคลียร์ แต่เขากลับสั่งให้ใช้อาวุธนิวเคลียร์ถล่มค่ายผิวดาวเหลือง ทั้ง ๆ ที่เขาเองก็รู้ยู่ว่ายานาภาพของอาวุธชนิดนี้ร้ายแรงเพียงใด แต่เขาก็ไม่ยอมฟังใครทั้งสิ้น แม้นักวิทยาศาสตร์จะพยายามเตือนสติเขาให้รับรู้ความหายนะที่จะเกิดขึ้นกับมนุษยชาติ แต่เขาก็ไม่ใส่ใจ

"ท่านประมุขครับ ถ้าเราใช้ระเบิดโคบอลต์นะครับ มันจะหมายความว่าโลกครึ่งโลกที่เดียวจะกลายเป็นนรกไปนานเป็นร้อย ๆ ปีนะครับที่มนุษย์จะอยู่ไม่ได้เลย นักวิทยาศาสตร์กล่าวกับค่ายประมุขผิวดาวอย่างไม่สบายใจ"

"ผมรู้ แต่ผมต้องการยุติสงครามเสียที ผมอยากจะส่งสอนพวกผีวเล็องให้รู้สำนึกเสียที"

"แต่อาจไม่มีคนผีวเล็องที่จะเหลืออยู่ให้เกิดความรู้สึก สำนึกนะครับ"

"ก็ช่างมันสิ!"

(ทนายทสูดวงดาว : 137)

จากบทสนทนาจะเห็นได้ว่าประมุขค่ายผีวขาวเป็นคนที่จิตใจโหดร้ายเป็นอย่างมาก ยิ่งแม้จะรู้ว่ามนุษย์จำนวนมากจะต้องตายเพราะถูกอาวุธนิวเคลียร์ แต่ประมุขค่ายผีวขาวกลับไม่ยอมหยุด แสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีจิตใจที่โหดร้าย ทำให้สงครามเกิดขึ้น

ตัวละครไม่คำนึงเลยว่าคนผีวเล็องก็เป็นมนุษย์ จึงทำเสมือนว่าฝ่ายตรงข้ามกับตนนั้นไม่ใช่มนุษย์เผ่าพันธุ์เดียวกัน

เรื่องไม่มีเสียงตอบจากดาวเวกัส มนุษย์โลกพยายามติดต่อกับมนุษย์จากโลกอื่นด้วยการส่งยานอวกาศเพื่อติดต่อกับมนุษย์ต่างดาว มนุษย์ต่างดาวเวกัสได้พบยานอวกาศของมนุษย์และพยายามที่จะติดต่อกลับไป แต่ก็ได้รู้จากคำบอกเล่าของปลาวาฬจากเทปบันทึกเสียงถึงความโหดร้ายของมนุษย์

...ปลาวาฬได้ส่งเสียงฟ้องมนุษย์โลกอื่นถึงความโหดร้ายอย่างไว้สติของมนุษย์โลก ถึงความหายนะที่มนุษย์โลกเองกำลังหยิบยื่นให้กับทุกสิ่งทุกอย่างบนดาวเคราะห์บ้านเกิดของพวกเขา รวมทั้งตัวดาวเคราะห์โลกเองด้วย

ชีวิตหลายชนิดบนโลกได้สูญพันธุ์ไปแล้วเพราะฝีมือของมนุษย์โลก และ "ปลาวาฬ" ก็กำลังจะสูญพันธุ์ไปเช่นกันด้วยฝีมือมนุษย์โลก...

(ไม่มีเสียงตอบจากดาวเวกัส : 65)

มนุษย์ต่างดาวเวกัสกลัวว่ามนุษย์จะเป็นฝ่ายทำลายดาวเคราะห์ของพวกเขาด้วยเหมือนกัน มนุษย์ต่างดาวเวกัสจึงไม่ติดต่อกลับไปยังโลก

เรื่องอย่างดีกว่า มนุษย์ต่างดาวโมอูกำลังเดินทางมายังโลกเพื่อศึกษาเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าของมนุษย์ และได้พบว่ามนุษย์ได้สร้างระเบิดนิวเคลียร์ซึ่งสามารถฆ่าคนได้เป็นจำนวนมาก

...พวกเขาใช้เทคโนโลยีในการสร้างอาวุธที่ก้าวหน้าอย่างที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่พวกเขาเรียกว่า อาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งเมื่อระเบิดขึ้นก็เหมือนกับการเกิดระเบิดเป็นดวงอาทิตย์ขึ้นมาบนโลกฆ่าคนได้ครั้งหนึ่ง ๆ เป็นล้าน ๆ คน...

(อย่าดีกว่า : 49)

เรื่องต้นทองที่ดาวศุกร์ ปฐมเป็นเจ้าของธุรกิจการท่องเที่ยวบนดาวศุกร์ แต่ธุรกิจของเขาประสบปัญหาการขาดทุนอย่างหนักจนเกือบจะต้องปิดกิจการ เขาจึงคิดหาวิธีกอบกู้กิจการของเขาด้วยการสร้างข่าวลือขึ้นมาว่าบนดาวศุกร์มีทองคำมากมาย ผู้คนเป็นจำนวนมากต่างพากันหลงเชื่อจึงพากันมายังดาวศุกร์ ทำให้กิจการของปฐมดีขึ้นเป็นลำดับ เวลาผ่านไปนานหลายเดือน การพบทองบนดาวศุกร์ยังเป็นข่าวใหญ่จนปฐมคิดว่า บนดาวศุกร์มีทองจริง ๆ เขาจึงไปยังดาวศุกร์ และพบว่ามันเป็นข่าวลือ

“ไม่มีขุมทองบนดาวศุกร์หรอก” ... เรื่องการพบขุมทองบนดาวศุกร์เป็นเพียงข่าวลือเท่านั้น เราเองก็รู้ดีแล้วเราตกมาเป็นเหยื่อข่าวลือได้อย่างไร...

(ต้นทองที่ดาวศุกร์ : 3)

จะเห็นว่า ชัยคุปต์ต้องการเสนอแนวคิดหลักที่ว่า แม้เทคโนโลยีจะเจริญถึงขั้นที่มนุษย์สามารถเดินทางท่องเที่ยวจากโลกไปถึงดาวศุกร์ได้แล้ว แต่มนุษย์ก็ยังมีพื้นฐานจิตใจที่เห็นแก่ตัว หลอกหลวงคนอื่นเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง จนในที่สุดตัวเองยังตกเป็นเหยื่อการหลอกหลวงนั้นด้วย นี่ย่อมแสดงว่ามนุษย์มีจิตละโมภในทรัพย์สินสมบัติ อีกประการหนึ่ง ชัยคุปต์ต้องการให้พิจารณาข่าวสารที่ได้ยินมาให้รอบคอบเสียก่อนว่ามีข้อเท็จจริงเพียงใด เพราะข่าวลืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลหรือส่วนรวมตามมา

เรื่องไม่มีใครอีกแล้วในระบบสุริยะ มนุษย์ดาวอังคารพยายามที่จะเปิดเผยกับมนุษย์โลกว่า ในระบบสุริยะจักรวาลนี้ยังมีมนุษย์จากโลกอื่นอยู่ด้วยเหมือนกัน แต่เมื่อมนุษย์จากดาวอังคารเห็นว่ามนุษย์ทำลายกันจนเกิดสงครามโลก มนุษย์จากดาวอังคารจึงรีรอเพื่อจะคอยดูมนุษย์ต่อไป แต่เมื่อรู้ว่ามนุษย์โลกสามารถเดินทางไปยังดวงจันทร์ได้ มนุษย์จากดาวอังคารจึงพากันหนีไปอยู่ที่ดาวดวงอื่นกันหมด เพราะกลัวว่ามนุษย์จะทำสงครามกับมนุษย์จากดาวอังคาร

...มนุษย์ดาวอังคารกลัวมนุษย์โลก เพราะถึงแม้มนุษย์ดาวอังคารจะ
เจริญก้าวหน้ากว่ามนุษย์โลก แต่มนุษย์ดาวอังคารเป็นมนุษย์ที่มีแต่สำนึกการ
อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

บนดาวอังคารไม่เคยมีสงคราม และมนุษย์ดาวอังคารก็ทำสงครามไม่
เป็น ผู้รบปรบมือกับใครไม่เป็น...

(ไม่มีใครอีกแล้วในระบบสุริยะ : 37)

เรื่องไม่มีเสียงตอบจากดาวเวกัส อย่าดีกว่า ไม่มีใครอีกแล้วในระบบสุริยะ
แสดงให้เห็นถึงจิตใจที่โหดร้ายของมนุษย์และการทำสงครามทำลายกันเองจนสิ้นสูญเผ่าพันธุ์

ตัวอย่างของเรื่องสั้นที่ยกมานี้ แสดงให้เห็นว่า ชัยคุปต์มีทัศนะว่า มนุษย์อาจเป็น
ตัวก่อปัญหาให้แก่มนุษย์ด้วยกัน หรืออาจทำให้โลกล่มสลายได้ เพราะจิตใจที่ชั่วร้ายของมนุษย์เอง
เพราะจิตใจเป็นส่วนที่ควบคุมพฤติกรรม วิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าไม่อาจเปลี่ยนแปลง
พื้นฐานจิตใจของมนุษย์ได้

นอกจากผู้เขียนจะเสนอแนวคิดที่ว่ามนุษย์ทั้งในปัจจุบันและมนุษย์ในอนาคตอีก
หลายปีข้างหน้า เป็นคนที่มีจิตใจโหดร้าย เห็นแก่ตัว แล้วผู้เขียนยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความ
สำคัญของอารมณมนุษย์ไว้ว่า อารมณ์ของมนุษย์จริง ๆ นั้นย่อมจะแตกต่างจากอารมณ์ของหุ่นคน
(หุ่นยนต์ที่มีลักษณะภายนอกเหมือนมนุษย์ แต่ภายในเป็นเครื่องกล) ซึ่งแม้หุ่นคนจะกระทำสิ่ง
ต่าง ๆ ได้เทียบเท่ามนุษย์หรือดีกว่า ผู้เขียนก็ยังเห็นว่าอารมณ์ของมนุษย์นั้นละเอียดอ่อนกว่าและ
มีความสำคัญว่าประสิทธิภาพด้านกายภาพ ดังที่ผู้เขียนเสนอแนวคิดไว้ในเรื่องสวัสดีคุณครู
ที่อาร์-3 ว่า

"งานการสอนเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถพิเศษและความ
ละเอียดอ่อนแห่งอารมณ์ หรือความเป็นมนุษย์จึงจะดีที่สุด หุ่นยนต์ก็ช่วยสอนได้
แต่จะแทนครุมนุษย์ทุกอย่างไม่ได้"

(สวัสดีคุณครูที่อาร์-3 : 80)

4.2.2 มนุษย์ในปัจจุบันและอนาคตไม่สามารถกำหนดอนาคตของตนได้อย่างแท้จริง

ชัยคุปต์ได้เสนอแนวคิดนี้ผ่านองค์ประกอบของเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ โดยชี้ให้เห็นผลการกระทำของมนุษย์อย่างกว้าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ส่วนใหญ่คาดหวังว่าจะสามารถใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาบันดาลให้อนาคตเป็นไปอย่างที่ต้องการ แต่ท้ายที่สุดก็ไม่ได้เป็นดังนั้น ตัวแปรอาจเกิดจากจิตใจชั่วร้ายของมนุษย์เอง หรือเกิดจากผลที่มนุษย์ไม่ได้คาดไว้

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า แนวคิดเช่นนี้มักจะปรากฏในแนวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปกับเวลาสู่อนาคต โดยให้ตัวละครในเรื่องคาดหวังกับสิ่งที่เขาจะได้พบในอนาคตไว้ในแง่ดี แต่ในที่สุดเมื่อเขาเดินทางมาสู่อนาคตได้จริง ๆ เขาก็ไม่ได้ในสิ่งที่หวังเอาไว้ ตัวอย่าง ได้แก่เรื่อง คนชอบเพชร สู่อนาคต 14 ล้านองศา หนีไปกับเวลา สู่อนาคต 20,000 ปี

เรื่องคนชอบเพชร เพชร ชอบเพชร โจรกรรมเพชร เขาหนีตำรวจและขโมยยานเวลาของนักวิทยาศาสตร์เดินทางสู่อนาคต เพื่อหวังความร่ำรวยจากเพชรที่เขาขโมยมาได้แต่ปรากฏว่าความหวังของเขาพังทลายลงเมื่อ โลกอนาคตสามารถผลิตเพชรได้เอง

...เพชรจำนวนมากที่เขาโจรกรรมมาได้ และนำติดตัวมาสู่โลกอนาคต เพื่อเสพสุข มีค่าเพียงลูกแก้วธรรมดาเท่านั้น...เพราะในโลกปี พ.ศ. 2944 มีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าถึงขั้นสามารถ ผลิตเพชรจากถ่านหรือสารคาร์บอนอื่น ๆ ได้อย่างง่าย ๆ เด็กนักเรียนในชั้นประถมก็ทดลองผลิตเพชรกันได้อย่างสบาย ๆ เพชร ชอบเพชร เข่าอ่อน มีอกมดงสีดำ อยู่ในโลกที่รอบตัวเคลื่อนไปด้วยเพชร...

(คนชอบเพชร: 47)

เรื่องหนีไปกับเวลา พันสและประสงค์ ขโมยทองคำของศาสตราจารย์กำจรและยานเวลา หนีตำรวจเดินทางสู่อนาคต แต่ปรากฏว่าอนาคตที่ทั้งสองไปถึงกลายเป็นช่วงเวลาหลังการเกิดสงคราม พวกเขาตั้งใจจะเดินทางต่อแต่ยานเวลาเกิดขัดข้อง พวกเขาไปไหนไม่ได้อีก ทองคำที่ขโมยมาได้และความร่ำรวยในอนาคตกลับไม่มีความหมายแต่อย่างใด

ทั้งพันสและประสงค์ทอดสายตาดูทองคำทองแท่งล้ำค่าซึ่งบัดนี้ไม่มีค่าหรือประโยชน์อะไรเลย อย่างแสนเสียดาย...

(หนีไปกับเวลา: 81)

ชัยคุปต์ ต้องการเสนอแนวคิดที่ว่า อนาคตเป็นสิ่งที่ไม่อาจกำหนดได้เสมอไป สิ่งใดก็ตามที่เราคาดหวังเอาไว้ว่าจะต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ อาจจะไม่เป็นอย่างที่เราคิดไว้ เพราะการกระทำหรือผลของพฤติกรรม (เหตุ) อาจไม่ส่งผลที่ต้องการ หรืออาจเลวร้ายกว่านั้น คือส่งผลตรงกันข้ามกับที่หวังไว้ จากตัวอย่างที่ยกมานั้นจะเห็นได้ว่าตัวละครในเรื่องคาดหวังกับอนาคตไว้มากกว่าเมื่อเขาเดินทางไปยังอนาคตพวกเขาจะมีความสุข เพราะเห็นว่าอนาคตย่อมจะดีกว่าแน่นอน แต่กลับผิดคาดเมื่อตัวละครได้พบกับสิ่งที่คาดไม่ถึง เช่น เพชร พบว่าเพชรที่เขาโจรกรรมได้กลับมีค่าเพียงแค่ลูกแก้วธรรมดา เพราะโลกอนาคตสามารถผลิตเพชรได้อย่างง่าย ๆ เรื่องนี้ไปกับเวลา ทั้งพันส์และประสงค์ ขโมยทองคำแล้วหนีไปกับยานเวลาสู่อนาคตด้วยความหวังว่าพวกเขาจะมีความสุขกับทองคำที่ขโมยมาได้ แต่ปรากฏว่าอนาคตที่ทั้งสองคนไปถึงกลับเป็นอนาคตหลังการเกิดสงครามนิวเคลียร์เหล่านี้เป็นสิ่งที่พวกเขาคาดไม่ถึง อาจกล่าวได้ว่า ชัยคุปต์เสนอว่าแม้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก็ไม่สามารถกำหนดผลได้แน่นอนเสมอไป เพราะอาจเกิดตัวแปรอีกมากมาย

ส่วนแนวคิดที่เกี่ยวกับอดีตนั้นผู้เขียนได้เสนอไว้ในเรื่อง คนท่องเที่ยว มิติแห่งประวัติศาสตร์ว่า

มนุษย์ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอดีตได้ ตัวละครเดินทางกลับสู่อดีตเพื่อกลับไปแก้ปัญหบางอย่าง แต่ตัวละครก็ไม่สามารถจะทำได้เพราะผู้เขียนให้เหตุผลว่า การกลับไปแก้ไขทางสิ่งบางอย่างในอดีตจะเป็นการเปลี่ยนประวัติศาสตร์ หรือโลกอดีตเป็นโลกในอีกมิติหนึ่ง ที่มีไซโลงที่เราอยู่ในปัจจุบัน การแก้ไขอดีตย่อมจะทำให้ปัจจุบันเปลี่ยนไป และอนาคตก็จะเปลี่ยนไปด้วย มิใช่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้

เรื่องมิติแห่งประวัติศาสตร์ จินต์ จักรวา ดูโทรทัศน์เกี่ยวกับเหตุการณ์การเสียกรุงในสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยมีพระยาจักรีเป็นไส้ศึกให้กับพม่า จินต์ต้องการกลับไปสู่อดีตสมัยกรุงศรีอยุธยา เพื่อต้องการจะไปเตือนทหารไทยเรื่องพระยาจักรี เขาจึงเดินทางด้วยยานเวลากลับไปสู่เหตุการณ์ในครั้งนั้น แต่เขายังทำงานไม่สำเร็จก็ถูกตำรวจเวลาจับ เพราะเขาจะทำให้เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลถึงปัจจุบันและอนาคต แต่เขาไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลนี้

"แต่ไม่ว่าเขาตั้งใจจะไปทำอะไร มันก็ผิดกฎห้ามกระทำการใด ๆ ที่จะทำให้ประวัติศาสตร์โลกเปลี่ยนแปลง เราจะต้องไปจับตัวเขามาให้ได้ ก่อนที่จะเขาจะทำอะไรลงไปในโลกอดีต..."

(มิติแห่งประวัติศาสตร์ : 76)

เรื่องคนท่องเที่ยว ตัวละคร "ผม" มีเพื่อนเป็นนักวิทยาศาสตร์ซึ่งสามารถสร้าง ยานเวลาได้สำเร็จ ตัวละครเป็นคนแรกที่ได้ทดลองเดินทางไปกับยานเวลา เขากลับไปเตือนภรรยา กับลูกสาวก่อนที่จะประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์เสียชีวิต แต่ปรากฏว่าแม้ตัวละครจะเดินทางกลับ สู่ออดีตได้จริง ๆ แต่เขาก็ไม่สามารถเปลี่ยนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตได้ ดังที่กล่าวเอาไว้ว่า

"นักเดินทางไปกับเวลา ทั้งส่วนอนาคตหรืออดีต จะไม่สามารถทำให้ใครเชื่อ ได้เลยว่าเขาได้เดินทางมากับมิติแห่งกาลเวลา หลักฐานของคนเดินทางท่องเที่ยว เวลา จึงไม่เคยปรากฏมาก่อน ...และถ้าจริงก็ไม่มีวันทราบเลยว่า ยานเวลาของเขา ทำงานได้จริง เพราะโลกที่นักท่องเที่ยวเวลาดังเช่นผมเดินทางไปถึง เป็นโลกอีก โลกหนึ่งในอีกมิติหนึ่ง มิใช่โลกเดิมของกำรกับผม...

(คนท่องเที่ยว : 40)

จากตัวอย่างที่ยกมานั้นผู้วิจัยเห็นว่า ชัยคุปต์ต้องการเสนอแนวคิดที่ว่า อดีตเป็น สิ่งที่ผ่านมาแล้ว เราไม่สามารถกลับไปแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตได้ ทั้ง ๆ ที่ในโลก ปัจจุบันเราจะรู้ว่าหากทำบางสิ่งบางอย่างเหตุการณ์ร้ายแรงในอดีตคงจะไม่เกิดขึ้น แต่ถ้าอดีต เปลี่ยน ปัจจุบันและอนาคตก็จะเปลี่ยนตามไปด้วย ผลที่เกิดขึ้นจะเกินกว่าที่เราคาดหมายไว้

4.2.3 มนุษย์ในปัจจุบันและอนาคตที่แตกต่างจากมนุษย์ร่วมสมัยของตนไม่สามารถอยู่ในสังคมได้

ชัยคุปต์ชี้ให้เห็นว่าตัวละครที่มีความสามารถที่พิเศษกว่าคนอื่น หรือเก่งกว่าคนอื่นจะเข้ากับคนส่วนใหญ่ในสังคมไม่ได้ ไม่ว่าจะมนุษย์ในโลกปัจจุบันหรือมนุษย์ในอนาคตก็ตาม เป็นเหตุผลที่ทำให้ตัวละครต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว หรือต้องหลบหนีไปซ่อนตัวอยู่ในป่า ชัยคุปต์ เสนอแนวคิดนี้ไว้ในเรื่อง จอย และ สุริยะกับวสันต์

เรื่อง จอย จอยและพ่อแม่เป็นมนุษย์ที่มีพลังจิต พวกเขาจึงแตกต่างจากคนอื่น และทำให้คนอื่นกลัวว่าจะเป็นอันตรายต่อคนส่วนใหญ่ ดังนั้นพวกเขาจึงต้องหนีออกมาหลบซ่อน อยู่ในหมู่บ้านกลางป่าลึกพร้อมกับพวกที่มีพลังจิตด้วยกันซึ่งมีจำนวนน้อย ผู้เฒ่าในหมู่บ้านได้กล่าว กับจอยว่า

"สักวันหนึ่งในอนาคต" ผู้เฒ่าคนหนึ่งในหมู่บ้านบอกกับจอย เมื่อคนส่วนใหญ่ของโลกที่ไม่เหมือนเรา เลิกแล้วพวกเรา แล้วพวกเราก็จะไม่ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ อยู่อย่างนี้...

(จอย : 45)

เรื่องสุริยะกับวสันต์ สุริยะได้พบกับมนุษย์ต่างดาวที่สวนหลังบ้านเขาช่วยเหลือมนุษย์ต่างดาวช่อมยานอวกาศ มนุษย์ต่างดาวตอบแทนเขาด้วยการใช้เครื่องปรับสมองให้สุริยะเป็นคนเก่งอย่างมาก เขาไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ได้ เพราะในความรู้สึกของเขาทุกคนเป็นคนโง่เสียทั้งหมด ดังนั้นเขาจึงอยากกลับไปเป็นสุริยะคนเดิม

...ความรู้สึกเหมือนเขาเป็นมนุษย์คนเดียวในโลกที่ไม่เหมือนใคร แล้วความรู้สึกก็แสดงออกมาชัดเจนจนเป็นความเหงา ความว่าเหว...

ยอดอัจฉริยะซูเปอร์นักวิทยาศาสตร์ไทย รู้สึกกลายเป็นมนุษย์ประหลาดที่เหงา และโดดเดี่ยวจนกระทั่งแทบจะทนไม่ได้...ตอนนี้สุริยะซึ่งแก้ไขใจดีแล้วว่าการเป็นมนุษย์ที่ชาญฉลาดเก่งเกินมนุษย์คนอื่น ๆ มากเกินไป ไม่ใช่สิ่งที่ดีเลย สุริยะนี้ก็อยากกลับไปเป็นสุริยะคนเก่าเสียแล้วที่ชอบงานศิลปะการเขียนภาพ การเขียนบทกวี แต่สมองของเขาเปลี่ยนไปแล้ว เขียนบทกวีก็ไม่ได้แล้ว เพราะในบทกวีดูจะมีแต่ความว่างเปล่า ไร้สาระ

...สุริยะนี่ก็อิจฉาวสันต์ แผลผู้พี่ของสุริยะ วสันต์คนเก่งอย่างธรรมดาที่ดูจะกำลังมีความสุขกับงานธรรมดาและเพื่อน ๆ มนุษย์ธรรมดา...

(สุริยะกับวสันต์ : 41)

ชัยคุปต์ชี้ให้เห็นว่า ไม่ว่ามนุษย์ในปัจจุบันหรืออนาคต หากแตกต่างจากมนุษย์ส่วนใหญ่แล้วก็จะอยู่ร่วมกับมนุษย์อื่นได้ยาก

4.2.4 ความรู้ของมนุษย์ควรเกิดจากเรียนรู้และประสบการณ์

ชัยคุปต์ชี้ให้เห็นว่า สิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีบางอย่างนั้นมีประโยชน์แก่มวลมนุษยชาติ ในขณะที่เดียวกันก็กระทบต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ ในเรื่องญาติสุด มนุษย์คือหุ่นยนต์ ดร.เมธาประดิษฐ์หมวกโลหะถ่ายทอดประสบการณ์ ทำให้ผู้ทดลองมีประสบการณ์ได้โดยไม่ต้องเรียนรู้ แต่โครงการของเขาถูกปฏิเสธ เขาได้รับคำอธิบายว่า มีคนอื่น ๆ ที่

ประดิษฐ์เครื่องมือลักษณะคล้ายเขา แต่การถ่ายทอดประสบการณ์ด้วยวิธีดังกล่าวเป็นการทำลายระบบการศึกษาของมนุษย์

“...การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ได้อย่างง่าย ๆ มันทำลายไม่เพียงแค่ระบบการศึกษาของมนุษย์เท่านั้น หากเป็นการทำลายความภาคภูมิใจของมนุษย์เมื่อได้เรียนรู้ที่เดียวและสำคัญที่สุดมันยังทำลายความเป็นมนุษย์อีกด้วย

....เพราะถ้ามนุษย์ถูกใส่ความรู้ความจำง่ายๆ ๆ เหมือนใส่สมองหุ่นยนต์คอมพิวเตอร์แล้วมนุษย์จะแตกต่างจากหุ่นยนต์อย่างไร...”

(ถาที่อุดมมนุษย์คือหุ่นยนต์ : 39)

4.2.5 มนุษย์อยู่ได้ด้วยหวังและกำลังใจ

ชัยคุปต์ชี้ให้เห็นว่าในการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้น กำลังใจและความหวังเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะจะช่วยให้มนุษย์มีความอดทนที่จะดำเนินชีวิตต่อไป จนกว่าจะประสบความสำเร็จที่ต้องการ

เรื่องดวงใจแม่พ่อ อันเป็นเด็กพิการเป็นใบ้และมีท่าทางว่าจะปัญญาอ่อน แม่ที่คอยดูแลอันมา 7 ปีแล้ว ป่วยหนัก หมอลงความเห็นว่าเป็นเพราะแม่ไม่มีกำลังใจต่อชีวิต แม่ยอมแพ้ชีวิต หมอบอกว่าแม่อาจรอดได้ถ้ามีปาฏิหาริย์ ต่อมาพ่อของอันพบโดยบังเอิญว่า อันเป็นอัจฉริยะสามารถแก้ปัญหายาก ๆ ที่พ่อแก้ไม่ได้ ทำให้แม่มีกำลังใจและหายป่วย

เรื่องพลังใจจากดวงดาว อ้อมอาศัยอยู่กับยายและน้อง ฐานะของยายยากจนมาก อ้อมจึงต้องรับจ้างหาเงินมารักษายายที่ป่วย อ้อมกำลังจะหมดกำลังใจเพราะอาการป่วยของยายไม่ดีขึ้นและน้องก็ทำท่าจะป่วยไปอีกคน ขณะที่อ้อมกำลังจะหลับก็ได้พบกับมนุษย์ต่างดาว ผาแฝดกับอ้อม มนุษย์ต่างดาวชวนอ้อมไปอยู่ด้วย แต่อ้อมปฏิเสธ เพราะอ้อมอยากอยู่บนโลกนี้กับยายและน้องทุกคน อ้อมตื่นจากความฝัน มันทำให้อ้อมมีกำลังใจและความอดทนขึ้นมาอีกมาก

อ้อมลุกขึ้นยืน ยืดตัวอย่างเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว มีกำลังใจขึ้นมาอีก อ้อมจะต้องไม่อ่อนแอย่อท้อ อ้อมจะต้องเข้มแข็ง อดทน ทำทุกอย่างเพื่อยาย เพื่อน้องอัน เพื่อทุกคนที่บ้านทุ่ง

(พลังใจจากดวงดาว : 41)

นอกจากมนุษย์จะมีความหวังและกำลังใจที่จะช่วยให้มนุษย์ฝ่าฟันสิ่งต่าง ๆ ไปได้ มนุษย์ควรจะมีความเชื่อมั่นอีกด้วยจึงจะเอาชนะต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ เรื่องเพื่อชัยชนะ คักดาเป็นนักกีฬาบาสเกตบอลของโรงเรียน ในการแข่งขันครั้งแรกทีมของคักดาแพ้เพราะเขาประมาทไม่ยอมฝึกซ้อม แต่สามารถฝ่าฟันเข้าไปเล่นรอบสี่ทีมสุดท้ายได้ ก่อนวันแข่งขันชิงชนะเลิศครูทีอาร์-3 ได้ให้คักดาดื่มน้ำยาที่ปรุงพิเศษ การแข่งขันครั้งนี้คักดาสามารถทำให้ทีมของเขา ทำคะแนนนำไปอย่างรวดเร็วและชนะในที่สุด ครูทีอาร์-3 กล่าวว่าการที่คักดาทำเช่นนี้ได้เพราะเขามีความมั่นใจ

“...ที่เธอทำได้ ก็เพราะเธอมีความมั่นใจ มีความเชื่อมั่น...”

(เพื่อชัยชนะ : 80)

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้นผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการแสดงถึงลักษณะอันเป็นสามัญของมนุษย์กล่าวคือ มนุษย์เกือบทุกคนจะมีลักษณะดังกล่าว เช่น คนที่มีกำลังใจ และความเชื่อมั่นในตัวเองจะสามารถฝ่าอุปสรรคในชีวิตไปสู่ความสำเร็จได้ แต่หากเรามัวคิดฝันว่าจะทำแต่ไม่ได้ลงมืองานนั้นก็ล้มเหลว ดังเช่นเรื่อง นิยายวิทยาศาสตร์เรื่องยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก บรรจงเป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือนิยายวิทยาศาสตร์ เขาเป็นคนช่างฝัน ว่าอยากจะเป็นนักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์เรื่องยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก และเขาก็พยายามมาตลอด แต่ก็ไม่เคยเขียนได้จบเรื่อง เขียนได้เพียงประโยคแรกเท่านั้น เวลาผ่านไปหลายสิบปี เขาก็ยังทำไม่สำเร็จ จนกระทั่งบรรจงอายุครบ 73 ปี เขาเสียชีวิต หลานสาวไปพบนิยายวิทยาศาสตร์เรื่องยิ่งใหญ่ที่สุดที่บรรจงเขียนมีข้อความเปิดจากนวนิยายเพียงสองสามประโยคว่า

นิยายวิทยาศาสตร์ เรื่องยิ่งใหญ่ที่สุดอันดับสอง...ของโลก โดย "บรรจง"
ได้ชื่อเรื่องและนามปากกา มีข้อความเปิดจากนิยายของบรรจงอยู่สองสาม
ประโยค

“ที่ใจกลางจักรวาลอีกจักรวาลหนึ่ง แล้วสิ่งมหัศจรรย์เหนือความมหัศจรรย์
ใด ๆ ที่บังเกิดขึ้น”

(นิยายวิทยาศาสตร์เรื่องยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก : 47)

จะเห็นได้ว่า ชัยคุปต์เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตไว้ว่าการจะทำอะไรบางอย่างไม่ควรหวังผลเลิศเกินไปจากการกระทำนั้น ๆ แต่ควรลงมือทำสิ่งนั้น ๆ เลย เพราะถ้ายังหวังแต่ยังไม่ได้ลงมือกระทำมนุษย์จะไม่มีทางทำสิ่งนั้นสำเร็จ

ข้อที่น่าสังเกตคือ ในแนวคิดเกี่ยวกับความหวัง กำลังใจ และความเชื่อมั่นของมนุษย์นั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์น้อยมาก องค์ประกอบข้อมูล ตลอดจนกลวิธีการเขียนไม่ค่อยอาศัยข้อมูลหรือแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องในกลุ่มนี้กลับเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ในทางอ้อมคือ ชี้ให้เห็นว่า นักวิทยาศาสตร์จำเป็นต้องมีความหวัง มีกำลังใจ มีความอดทนและความเชื่อมั่น เพราะการทดลองค้นคว้า หรือประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ไม่ใช่จะสำเร็จได้โดยง่าย ประวัติของนักวิทยาศาสตร์และการทดลองทางวิทยาศาสตร์หลายกรณีแสดงให้เห็นแนวคิดนี้อย่างชัดเจน

จึงอาจกล่าวได้ว่า แม้เรื่องในกลุ่มนี้จะไม่ได้ใช้ทฤษฎีหรือแนวคิดหลักทางวิทยาศาสตร์ แต่ก็มีความเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์อย่างน่าสนใจ

4.3 แนวคิดหลักเกี่ยวกับโลกอนาคต

เรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับโลกอนาคต เป็นสิ่งที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นในปัจจุบัน ในเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับโลกอนาคตนั้น ชัยคุปต์เสนอไว้ 3 แนวคิดด้วยกัน คือ

4.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับภัยของโลกในอนาคต

4.3.1.1 ภัยของโลกอนาคตที่เกิดจากดวงอาทิตย์

4.3.1.2 ภัยของโลกอนาคตที่เกิดจากสงครามนิวเคลียร์

4.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในอนาคต

4.3.2.1 โลกอนาคตใช้เทคโนโลยีในการป้องกันการกระทำความผิดของมนุษย์

ควบคุมความประพฤติ และลงโทษมนุษย์

4.3.2.2 โลกอนาคตหุ่นยนต์จะทำหน้าที่แทนมนุษย์

4.3.2.3 มนุษย์ในโลกอนาคตยังใช้เทคโนโลยีเดิมในการแก้ปัญหา

4.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับภัยของโลกในอนาคต

4.3.1.1 ภัยของโลกอนาคตที่เกิดจากดวงอาทิตย์

ชัยคุปต์ ได้เสนอปัญหาภัยธรรมชาติจากดวงอาทิตย์ที่จะเกิดขึ้นในโลกอนาคต ได้แก่ พายุแม่เหล็ก และพายุคลื่นรังสีอัลตราไวโอเล็ต และเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาตามหลักการหรือทฤษฎีวิทยาศาสตร์ไว้ดังนี้

4.3.1.1.1 แก้ไข้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เมื่อคาดว่าโลกกำลังจะเกิดภัยพิบัติจากดวงอาทิตย์ ชัยคุปต์เสนอทางแก้ไขโดยให้ตัวละครในเรื่องใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ เช่น ตัวละครอาจสร้างสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ หรือใช้วิธีการตามแนวความคิดทางวิทยาศาสตร์อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาให้มนุษย์บนโลกปลอดภัยจากมหันตภัยจากดวงอาทิตย์ ได้แก่ เรื่อง แสงในท้องฟ้า เมืองลอยฟ้า ด็อกเตอร์ซัน

เรื่องแสงในท้องฟ้า ตัวละครสร้างสนามพลังเป็นเกราะคุ้มครองโลก เพื่อป้องกันพายุแม่เหล็กจากดวงอาทิตย์

...ในทันทีที่นักวิทยาศาสตร์วัย 56 ปี กดปุ่มสีแดงและพร้อม ๆ กับการเริ่มต้นทำงานของห้องรูปหกเหลี่ยมขนาดใหญ่ก็พลันบังเกิดมีพลังสนามประหลาดปรากฏขึ้นมาห่อหุ้มโลกทั้งโลกเอาไว้ ... ชำนาญเดินออกมาจากอาคารยักษ์แห่งมองท้องฟ้าร่วมกับผู้คนมากมายแล้วก็ยิ้มอย่างโล่งอก งานของเขาทำได้สำเร็จแล้ว...

(แสงในท้องฟ้า : 15)

เรื่องเมืองลอยฟ้า ตัวละครในเรื่องแก้ปัญหาการเกิดพายุคลื่นรังสีอุลตราไวโอเล็ตจากดวงอาทิตย์ด้วยการสร้างเมืองลอยฟ้าที่มีลักษณะเป็นโดม สามารถลอยไปในอวกาศ

มหานครลอยฟ้าจะเป็นมหานครสำหรับผู้อยู่อาศัยหนึ่งล้านคน ครอบคลุมด้วยโดมพลาสติก ป้องกันอันตรายจากรังสีอุลตราไวโอเล็ตได้...

(เมืองลอยฟ้า : 41)

เรื่องด็อกเตอร์ซัน ด็อกเตอร์ซัน เป็นนักวิทยาศาสตร์ที่เชี่ยวชาญเกี่ยวกับดวงอาทิตย์มาก เขาได้พบว่าการณ์ที่โลกเกิดพายุฝนและพายุแม่เหล็กนั้นเป็นเพราะดวงอาทิตย์ ตัวละครจึงแก้ปัญหาด้วยการเสียสละตัวเองโดยใช้ยานอวกาศเดินทางไปยังดวงอาทิตย์ เพื่อให้ดวงอาทิตย์ไม่ปล่อยรังสีออกมาถึงระดับที่จะสร้างความหายนะให้เกิดขึ้นกับโลกได้

“ยานซูเปอร์เคมุงเข้าหาดวงอาทิตย์เข้าไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงจุดที่กำหนดเอาไว้ก่อนว่า จะเป็นวิถีโคจรของยานซูเปอร์เคที่เข้าใกล้ดวงอาทิตย์ได้มากที่สุด

แต่ปรากฏว่ายานซูเปอร์เค็ก็ยังไม่หยุดการเดินทางเข้าใกล้ดวงอาทิตย์ ยานซูเปอร์เค เดินทางเข้าหาดวงอาทิตย์เข้าไปเรื่อย ๆ

...แล้ววันที่ทุกคนหวาดกลัวก็ผ่านไป ไม่มีพายุฝนไม่มีพายุแม่เหล็กเกิดขึ้น”

(ได้ออกเตอร์ชัน : 43-45)

4.3.1.1.2 แก้ปัญหาโดยการอพยพมนุษย์บนโลกไปอยู่บนดาวดวงอื่น กล่าวคือ ในเรื่อง ทายาทเผ่าพันธุ์มนุษย์โลก และ นครโดมแห่งระบบสุริยะดาวคู่แฝด กล่าวถึงภัยธรรมชาติที่เกิดจากพายุแม่เหล็กจากดวงอาทิตย์จนมนุษย์ไม่สามารถดำรงเผ่าพันธุ์อยู่ได้ ชัยคุปต์จึงเสนอทางแก้ไข โดยมนุษย์จะต้องอพยพไปอยู่บนดาวเคราะห์ดวงใหม่ แทนดาวเคราะห์โลกเพื่อรักษาเผ่าพันธุ์มนุษย์เอาไว้ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องสำรวจดาวเคราะห์ดวงอื่น เพื่อจะใช้เป็นบ้านแห่งที่สองของมนุษย์

เรื่อง ทายาทเผ่าพันธุ์มนุษย์โลก อุลตราและดาร์ริล เดินทางมาจากดาวนครหลวงจักรวรรดิกาแล็กซี่ ทั้งสองมายังโลกเพื่อจะนำเด็กอายุ 3-4 ขวบ ไปตั้งถิ่นฐานบนโลกใหม่ ทั้งนี้เพราะโลกอาจจะเกิดภัยธรรมชาติจากดวงอาทิตย์จนมนุษย์ไม่สามารถอยู่ได้

“น่าเสียดายและน่าเห็นใจที่เราไม่สามารถนำคุณพ่อคุณแม่ของเด็กไปตั้งถิ่นฐานเผ่าพันธุ์มนุษย์โลกบนดาวเคราะห์ดวงใหม่ใกล้ดาวนครหลวงจักรวรรดิกาแล็กซี่ทางช้างเผือกกับลูก ๆ ของพวกเขาได้” ดาร์ริลกล่าวขึ้น

...ดาร์ริลกล่าวขึ้นอีก “อุลตรา เธอคิดว่า คุณพ่อคุณแม่ของเด็กเหล่านี้ จะเข้าใจและทำใจได้ไหม?” อุลตราไม่ตอบทันที พักหนึ่งจึงตอบ

“น่าจะเข้าใจ เพราะเราได้บอกพวกเขา ผ่านความฝันของผู้เป็นแม่ทุกคนแล้วว่า อะไรกำลังจะเกิดขึ้นกับดวงอาทิตย์ของพวกเขาแล้วก็มีมนุษย์บนโลก” ดาร์ริล ผงกหน้า กล่าวเสริมต่อ

“ใช่ พวกเขาน่าจะภูมิใจเสียอีกนะที่ทายาทของพวกเขาจะได้คงอยู่ต่อไปเพื่อรักษาเผ่าพันธุ์มนุษย์โลก”...

(ทายาทเผ่าพันธุ์มนุษย์โลก : 47)

เรื่องนครโดมแห่งระบบสุริยะดาวคู่แฝด มนุษย์ส่วนหนึ่งจากโลกได้เดินทางไปกับยานอวกาศ เพื่อสำรวจดาวเคราะห์ดวงใดดวงหนึ่งด้วยหวังว่าจะเป็นบ้านแห่งที่สองของมนุษย์ พวกเขาได้พบกับดาวเคราะห์ที่สี่ซึ่งมีสภาพที่แห้งแล้ง ไม่มีน้ำ ไม่มีพืช ไม่มีอากาศ แต่พวกเขาก็ต้องประหลาดใจที่ได้พบเมืองใหญ่เมืองหนึ่ง ซึ่งลึกลับด้วยวิทยาการทางเทคโนโลยี แต่ทว่าเมืองแห่งนี้ไม่มีมนุษย์หรือสิ่งมีชีวิตใด ๆ อยู่เลย ทุกคนพากันแปลกใจ ในที่สุดมนุษย์จากโลกก็แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกตัดสินใจที่จะปักหลัก ตั้งรกรากบนดาวเคราะห์ดวงนี้ ส่วนกลุ่มที่ 2 ตัดสินใจเดินทางไปหาดาวเคราะห์ดวงใหม่ต่อไป เพราะไม่มั่นใจความปลอดภัยบนดาวเคราะห์ดวงนี้

จะเห็นได้ว่าชัยคุปต์ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดภัยธรรมชาติ จากดวงอาทิตย์ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งมีผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตทุกชนิดบนโลก ภัยจะเกิดในรูปแบบของพายุแม่เหล็กและคลื่นรังสีอัลตราไวโอเล็ต ชัยคุปต์ได้เสนอแนวทางแก้ไขเอาไว้ 2 ลักษณะ ได้แก่ การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ และการอพยพไปอยู่บนดาวเคราะห์ดวงอื่น

4.3.1.2 ภัยของโลกอนาคตที่เกิดจากสงครามนิวเคลียร์

ชัยคุปต์เสนอแนวคิดว่าปัญหาหรือภัยพิบัติร้ายแรงที่สุดของโลกอนาคตคือสงครามนิวเคลียร์ ซึ่งจะทำให้โลกทั้งโลกล่มสลาย และไม่อาจแก้ไขได้ ดังปรากฏในเรื่อง พรงุ่นนี้ ชั่วนิรันดร์ ประวัติศาสตร์ซ้ำรอยซ้ำรอย อมมนุษย์ กาแล็กซี่-8 จากไททัน

เรื่องพรงุ่นนี้ชั่วนิรันดร์ จิตวาระเดินทางไปจังหวัดนครราชสีมาเพื่อไปพบพระราชาคนรัก ระหว่างทางเกิดความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต สหภาพโซเวียตยิงอาวุธนิวเคลียร์ไปยังฐานทัพของอเมริกาที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา แรงของอาวุธนิวเคลียร์ทำให้เกิดกัมมันตภาพรังสีไปทั่วทำให้จิตวาระและพระราชาลูกพี่ลูกน้องของสารกัมมันตภาพรังสีป่วยทั้งคู่

เรื่องประวัติศาสตร์ซ้ำรอยซ้ำรอย หลังการเกิดสงครามนิวเคลียร์ซึ่งมีชีวิตในโลกถูกทำลายจนหมดสิ้นมนุษย์ที่เหลืออยู่จึงส่งเด็กเดินทางไปตั้งเผ่าพันธุ์ใหม่บนดาวเคราะห์ดวงอื่น จนกระทั่งกลายเป็นเมืองและเกิดมีประเทศใหม่ ๆ หลายประเทศต่อมาก็เกิดความขัดแย้งกันอีกจนกลายเป็นสงครามล้างโลก มนุษย์ที่เหลืออยู่จึงส่งเด็กให้ไปสร้างเผ่าพันธุ์ใหม่บนดาวเคราะห์ดวงใหม่อีก เป็นอย่างนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า

เรื่องอมนุษย์ หลังสงครามโลกครั้งที่ 3 โลกทั้งโลกถูกสงครามนิวเคลียร์ทำลายทุกสิ่งทุกอย่างจนหมดสิ้น มนุษย์ที่รอดชีวิตส่วนหนึ่งไปอยู่ในป่า และบางส่วนก็หนีจากป่ากลับมาอยู่ในเมืองและกลายเป็นผู้จัดระเบียบของโลกขึ้นมาใหม่ โดยเรียกตนเองว่า "พวกมนุษย์" ส่วนพวกที่อาศัยอยู่ในป่า เรียกว่า "พวกอมนุษย์" พวกมนุษย์ตามล่า "อมนุษย์" ให้มาทำงานบูรณะเมืองขึ้นมาใหม่ ผลของสงครามทำให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายพวกที่เรียกตนเองว่า "มนุษย์" มีหน้าสีเหลือง จมูกใหญ่แบน คิ้วหนา ตาเล็กหน้าผากโปน ศรีษะล้าน ทุกคนมีนิ้วมือข้างละหกนิ้ว

เรื่องกาแล็กซี่-8 จากไททัน ยานอวกาศ "กาแล็กซี่-8" เดินทางจากดวงจันทร์ไททันเพื่อเดินทางกลับโลก หลังจากมนุษย์จำนวนหนึ่งเดินทางไปสำรวจดวงจันทร์ไททันเพื่อให้นักวิทยาศาสตร์ได้ตั้งถิ่นฐาน เมื่อยานกาแล็กซี่-8 เดินทางมาถึงโลกปรากฏว่าโลกเกิดสงครามนิวเคลียร์ มนุษย์บนโลกลงไปอยู่ใต้น้ำทั้งหมดเพื่อหนีสารกัมมันตภาพรังสีที่ยังปกคลุมพื้นโลกอยู่ทั่วทุกแห่ง

จากตัวอย่างที่กล่าวมานี้ แสดงว่า ชัยคุปต์เห็นว่าภัยร้ายแรงที่สุดของมนุษยชาติคือ สงครามนิวเคลียร์ โลกอนาคตจะพินาศย่อยยับด้วยฝีมือมนุษย์เอง คือ การทำสงครามของมนุษย์ 2 ฝ่าย เป็นภัยพิบัติที่ไม่อาจยับยั้งหรือแก้ไขได้ ผลที่เกิดจะเป็นความสูญเสียของโลกทั้งโลก

นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสงครามไว้ในเรื่อง เพลงแห่งจักรวาล ว่า มนุษย์ในจักรวาลควรอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ดังเช่นบทเพลงของเจนีโอคนรักของคานันี่ประมุขแห่งดาวเนปจูน

"...คานันี่ก็ได้ยินเสียงของเจนีโอ เสียงร้องเพลงของเจนีโอ เสียงใสบริสุทธิ์นำฟังที่สัมผัสประสาททุกส่วนของเขาเธอกำลังร้องเพลงแห่งจักรวาล กำเนิดและความรับผิดชอบของมนุษย์ในจักรวาล ความกว้างใหญ่ไพศาลของจักรวาลสำนักแห่งมนุษย์ที่ยังมีการรับผิดชอบต่อระบบสุริยะต่อกาแล็กซี่ ต่อจักรวาล...ความใฝ่ฝันของเธอที่จะเห็นมนุษย์ทั้งระบบสุริยะซึ่งสืบเชื้อสายมาจากบรรพชนเดียวกันคือ ชาวโลกได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ...สงครามให้อะไรกับมนุษย์ ถ้าแพ้สงครามแล้วจะเป็นอย่างไร ถ้าชนะสงครามแล้วจะเป็นอย่างไร ชัยชนะอย่างถาวรมีจริงหรือ..."

(เพลงแห่งจักรวาล : 22)

จะเห็นได้ว่า ชัยคุปต์ต้องการให้มนุษย์ในจักรวาลอยู่กันอย่างสันติ การที่ผู้เขียนใช้คำว่า "จักรวาล" เพื่อแสดงให้เห็นว่านอกเหนือจากมนุษย์ที่อยู่บนโลกแล้ว อาจจะมีมนุษย์อีกส่วนหนึ่งที่อยู่บนดาวเคราะห์ดวงอื่น หรือในระบบสุริยะอื่น นอกเหนือจากโลกมนุษย์ ชัยคุปต์ต้องการให้มีสันติภาพเกิดขึ้นในโลกและในจักรวาล โดยไม่แบ่งแยกเผ่าพันธุ์ สงครามไม่เคยให้สิ่งที่ดีแก่มนุษย์ สิ่งที่สงครามให้คือ ความหายนะ และความตายแก่มนุษย์และทุกสิ่งทุกอย่างบนโลก การที่ชัยคุปต์กล่าวว่า "ถ้าชนะสงครามแล้วเป็นอย่างไร ชัยชนะอย่างถาวรมีจริงหรือไม่" นั้นชัยคุปต์ต้องการชี้ให้เห็นว่าแม้ว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะชนะสงคราม แต่ชัยชนะนั้นจะอยู่ไม่นานอีกฝ่ายหนึ่งก็จะมาแก้แค้นแล้วสิ่งเหล่านี้ก็จะเกิดหมุนเวียนกันไปคือ ผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะ ซึ่งก็ไม่ได้เป็นผลดีแก่ฝ่ายใดเลย เพราะสงครามย่อมทำให้เกิดความเสียหายแก่ทั้งสองฝ่ายเสมอ ดังนั้นชัยคุปต์จึงต้องการให้มนุษย์ในจักรวาลอยู่ด้วยกันอย่างสันติ

ชัยคุปต์เห็นว่าภัยจากดวงอาทิตย์หรือจากมนุษย์นอกโลกยังไม่ร้ายแรงเท่าภัยจากมนุษย์ด้วยกันเอง คือ การทำสงครามและสงครามนิวเคลียร์ ในขณะที่ภัยจากดวงอาทิตย์ยังสามารถแก้ไขได้แต่ภัยสงครามแก้ไขไม่ได้

4.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในอนาคต

4.3.2.1 โลกอนาคตใช้เทคโนโลยีในการป้องกันการกระทำผิดของมนุษย์ การควบคุมความประพฤติ และลงโทษมนุษย์

ชัยคุปต์ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีในอนาคตว่าเป็นสิ่งที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ฉะนั้นมนุษย์ในอนาคตจะใช้เทคโนโลยีในกิจการต่าง ๆ มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน บางอย่างอาจยังไม่เริ่มต้นเลยด้วยซ้ำไปในปัจจุบัน เช่น เครื่องมือในการลงโทษ เครื่องมือในการตรวจจับอาชญากร ตัวละครในเรื่องกระทำผิดและถูกลงโทษโดยใช้เครื่องมือในโลกอนาคตซึ่งแสดงแนวคิดการลงโทษที่ต่างจากปัจจุบันมาก ตัวอย่างเช่น เรื่องซัง...บ้าน ยิ่งกว่านรกบนดิน อุโมงค์ทะเลมิตติ

เรื่องซัง...บ้าน ก้องพยายามขโมยชิปคอมพิวเตอร์จากนครเกมมานครที่ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์ เขาถูกจับได้และถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดจริง ศาลให้เลือกระหว่างการจำคุกในบ้านกับคุกในเรือนจำ เขาเลือกถูกจำคุกในบ้าน ซึ่งมีระบบการลงโทษที่ต่างจากปัจจุบันคือ หากเขาเดินออกจากบ้านหรือละเมิดข้อห้าม คอมพิวเตอร์ที่ฝังอยู่ในท้ายทอยของเขาจะทำให้เขาเกิดความรู้สึกเจ็บปวด จนกว่าเจ้าหน้าที่จะยิงสัญญาณบางอย่างไปยังท้ายทอยของเขา เขาจึงหายเจ็บปวด

“ระบบคอมพิวเตอร์ควบคุมก้อนที่ถูกฝังอยู่ที่ท้ายทอยของก้อนก็ทำงาน สารเคมีเป็นยาที่ถูกฝังอยู่กับคอมพิวเตอร์ในหัวของก้อนก็ถูกปล่อยออกมาเข้าสู่สมองของก้อน

นักโทษก้อนร้องอย่างเจ็บปวดอยู่นาน เพราะความเจ็บปวดในสมองที่รุนแรง ไม่ผ่อนคลายลงเลย ทำให้ก้อนรู้สึกเหมือนหัวจะระเบิด...

(ซัง...บ้าน : 81)

จะเห็นได้ว่า การสร้างสถานที่กักขังโดยเฉพาะไม่จำเป็นอีกต่อไป ผู้ถูกลงโทษจะอยู่ที่ไหนก็ได้ แต่เขาไม่สามารถทำสิ่งที่ผิดกฎหมายหรือถูกห้ามกระทำได้อีกเลย

เรื่องยิ่งกว่านรกบนดิน โลกอนาคต พ.ศ. 2575 ประจวบเป็นนักโทษข้อหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมและฆาตกรรม เขาถูกลงโทษด้วยการให้สวมหมวกโลหะ หมวกนี้ทำให้เขามีความรู้สึกว่า เขาคือลูกชะนีที่แม่ของมันถูกประจวบยิงตาย

เสียงร้องโหยหวนดังจากปากของชายวัยประมาณสี่สิบ ที่กำลังนอนอยู่บนเตียงในห้องขนาดค่อนข้างเล็ก

ประจวบรู้สึกตัว ลืมตาขึ้น ใจเต้นแรง เหงื่อแตกพลักเต็มตัวเหมือนถูกราดด้วยน้ำ ความรู้สึกตกใจ...กลัว...ยังจับเต็มหัวใจ เป็นพักใหญ่เขาจึงรู้สึกตัวเต็มที่ แต่ความรู้สึกที่เขาเพิ่งจะผ่านพบมา ยังฝังแน่นอย่างชัดเจนในสมอง....

นักโทษชายประจวบตื่นนอน ส่งเสียงเอะอะโวยวาย ไม่ยอมเข้าไปในห้องนั้นง่าย ๆ เขาแสดงที่ทำเกรงกลัวห้องลงโทษนั้นยิ่งกว่านักโทษประหารที่ถูกนำตัวเข้าห้องประหารเสียอีก...

(ยิ่งกว่านรกบนดิน : 45)

ประจวบเข้ารับการลงโทษครั้งที่ 2 ข้อหาฆาตกรรม คราวนี้เขาคือ ด.ญ.อารีย์ ลูกสาวของหัวหน้าพิทักษ์ป่าสงวนแห่งชาติที่ถูกยิงตายขณะเดินเล่นในป่า การลงโทษ พ.ศ. 2575 โทษหนักที่สุดไม่ใช่การประหารชีวิต แต่เป็นโทษในห้อง “เมื่ออาชญากรเป็นเหยื่อ”

เรื่องอุโมงค์ทะเลมิตติ นักวิทยาศาสตร์ได้ประดิษฐ์เครื่องลงโทษคนชั่วโดยที่กฎหมายเอาผิดไม่ได้ เครื่องมือนี้มีลักษณะคล้ายโทรทัศน์ เสียอำนาจเจ้าของธุรกิจผิดกฎหมายหลายอย่างที่กฎหมายไม่สามารถลงโทษได้ ได้รับของขวัญที่มีผู้ส่งมาให้ ซึ่งเขาคิดว่าเป็นโทรทัศน์

...แสงสว่างวาบบนจอภาพหายไป แต่ปรากฏเป็นภาพของอุโมงค์
ประหลาดขึ้นมาแทน อุโมงค์ทรงกระบอกหลากสีวูบวาบเปิดปากอุโมงค์เป็นวง
กลมที่ขอบจอภาพ หมุนรอบตัวอย่างช้า ๆ มองเห็นส่วนลึกเข้าไปในอุโมงค์ที่ดู
เรียวเล็กกลง และดูเหมือนมีแสงสว่างที่สุดทางอุโมงค์อีกด้านหนึ่ง

แล้วเสียงอ้วนก็ยิ่งตื่นตระหนกเมื่อรู้สึกเหมือนมีพลังลึกลับกำลังดูร่างของ
ตนเข้าหาอุโมงค์ใหญ่หลากสีในจอโทรทัศน์ ร่างของเสียงอ้วนขยับเข้าหาเครื่อง
โทรทัศน์อย่างช่วยตนเองไม่ได้

...ร่างของเสียงอ้วนหายไปจากห้องอย่างลึกลับ บนโต๊ะยาวที่มุมห้อง
เครื่องรับโทรทัศน์สามมิติจอแบนก็ยังคงตั้งอยู่อย่างดูเป็นปกติ บนจอภาพก็ยังคง
เปล่า ไม่มีแสงสว่างหรือภาพใด ๆ เพราะเครื่องยังไม่ได้ถูกเสียบปลั๊ก...

(อุโมงค์ทะลุมิติ : 47)

จะเห็นได้ว่าเมื่อกฎหมายจะลงโทษคนผิดไม่ได้ ก็เกิดแนวคิดที่จะลงโทษ
คนชั่วด้วยการสร้างโทรทัศน์ที่กลายเป็นอุโมงค์ลึกลับดูคนชั่วให้หายเข้าไปในอุโมงค์นั้น

ชัยคุปต์เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษในอนาคตแตกต่างจากใน
ปัจจุบัน คือ เทคโนโลยีเป็นเพียงเครื่องมือ แต่การลงโทษมีลักษณะเป็นจิตวิทยามากกว่า ในเรื่อง
ยิ่งกว่านรกบนดิน เป็นการลงโทษแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน คือ ให้นักโทษได้รับรู้ความรู้สึกของคน
อื่นในขณะที่ถูกทำร้ายบ้าง เรื่องขัง...บ้าน มีวิธีการลงโทษที่ผู้ทำผิดต้องเข็ดหลาบและไม่กล้าที่จะ
ละเมิดข้อห้ามหรือทำความผิดใด ๆ อีก เพราะเครื่องมือลงโทษอยู่ในร่างกายของผู้ทำผิดนั่นเอง
โดยที่ผู้ทำผิดไม่ต้องไปรับโทษในคุก วิธีการลงโทษเหล่านี้นับว่าเป็นการลงโทษที่ทุกซ์ทรมาณยิ่งกว่า
การถูกจำคุกหรือการประหารชีวิต ผู้วิจัยเห็นว่าชัยคุปต์เสนอแนวคิดให้โลกอนาคตมีเทคโนโลยี
การลงโทษที่เน้นทางด้านจิตใจหรือสมองมากกว่าการลงโทษทางร่างกาย

นอกจากนี้ ชัยคุปต์ยังเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่จะใช้ในการ
ตรวจสอบและป้องกันการกระทำผิดกฎหมาย ดังในเรื่องโคตรมณีแห่งดาวลีโอเนีย

เรื่องโคตรมณีแห่งดาวลีโอเนีย โจนส์ เดินทางไปยังดาวเคราะห์ลีโอเนีย
เขาต้องการขโมยโคตรมณี ที่ยังไม่เคยมีใครขโมยได้สำเร็จ โจนส์เตรียมแผนการเอาไว้ในใจ ใน
ขณะที่เขาเดินผ่านเข้าไปในเครื่องตรวจจับเอกสารที่เป็นประตูโค้งและกำลังจะเดินออก เขาก็ถูก
เจ้าหน้าที่จับ และซักถามถึงวัตถุประสงค์ในการเดินทางมายังดาวลีโอเนีย แต่หลักฐานที่ปรากฏทำ
ให้เขาต้องยอมรับความผิดแต่โดยดี

...แล้วโจนส์ก็ต้องตาโต เหงื่อแตกพลั๊กทั่วใบหน้า และตามตัวเมื่อมอง
เห็นภาพของเขา...ภาพความคิดของเขา...อย่างชัดเจนบนจอภาพ

ภาพแสดงเจตนาการมาเยือนโลกสีโอเนียของเขา...ภาพการบุกรุกเข้าไป
ในห้องเก็บโคตรมณี ภาพการขโมยโคตรมณี ภาพการขายโคตรมณี...มันไม่น่า
เชื่อแต่มันก็กำลังเกิดขึ้น เพราะโจนส์กำลังมองดูการประกอบอาชญากรรมขโมย
โคตรมณี ที่เขาได้วางแผนเอาไว้ แต่ยังไม่ได้ลงมือทำ...

(โคตรมณีแห่งดาวสีโอเนีย : 86)

ในเรื่องโคตรมณีแห่งดาวสีโอเนีย ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดที่โลกอนาคต
จะมีวิธีการป้องกันการทำความผิดที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากกว่าในปัจจุบัน กล่าวคือ ตรวจจ
ตราความคิดซึ่งเป็นสิ่งควบคุมการกระทำ เมื่อความคิดที่จะทำความผิดถูกสำรวจพบเสียก่อน การ
กระทำก็จะไม่เกิด ความเสียหายก็จะไม่มี แต่ผู้คิดก็ต้องถูกลงโทษ

...โลกสีโอเนียที่ดูสงบ ดูล้ำหลังโลกอื่นด้านเทคโนโลยี จริง ๆ แล้วมี
เทคโนโลยีที่สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีตรวจจับความคิดในสมอง...

(โคตรมณีแห่งดาวสีโอเนีย : 82)

4.3.2.2 โลกอนาคต หุ่นยนต์จะทำหน้าที่แทนมนุษย์

แนวคิดเรื่องความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลกอนาคตอีกอย่างหนึ่ง คือ
โลกอนาคตจะสามารถสร้างหุ่นยนต์ที่ทำหน้าที่แทนมนุษย์ หุ่นยนต์จะถูกพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูง
สามารถทำงานได้เท่ากับมนุษย์หรือมากกว่ามนุษย์ นอกจากนี้หุ่นยนต์ยังมีความคิด ความรู้สึก
รวมไปถึงสภาพร่างกายที่ใกล้เคียงกับมนุษย์ (ผู้วิจัยหมายถึง หุ่นคนที่มีรูปร่างภายนอกเหมือนกับ
มนุษย์ แต่ภายในเป็นจักรกล) หุ่นยนต์ในโลกอนาคตจะทำหน้าที่แทนมนุษย์หลายอย่าง รวมไปถึง
ถึงทำหน้าที่สร้างมนุษย์ให้เกิดขึ้นมาอีกหลังจากที่มนุษย์ถูกทำลายในสงครามจนสูญสิ้น ผู้เขียน
เสนอแนวคิดเช่นนี้ในเรื่อง มนุษย์คนสุดท้าย วันที่ฟ้าโลกปี 2999 ที่สุดเพื่อชีวิต

เรื่องมนุษย์คนสุดท้าย ศาสตราจารย์กัลป์ เป็นหัวหน้าบุกเบิกดาว
อังคารร่วมกับหุ่นยนต์คอมพิวเตอร์ ต่อมาบนโลกเกิดสงครามศาสตราจารย์จึงสั่งให้ลูกสาวและคน
รักของเธอเดินทางกลับไปยังโลก ศาสตราจารย์คอยฟังข่าวจากทางโลกแต่ก็ไม่ได้รับ หลังจาก
สงครามบนโลกผ่านไปก็ไม่มียานอวกาศลำใดเดินทางจากโลกมายังดาวอังคารอีกเลย เขาจึงเป็น

มนุษย์คนเดียวบนดาวอังคารท่ามกลางหุ่ยนต์จำนวนมากเป็นผู้ช่วยบุกเบิกดาวอังคารในที่สุดเขาก็สิ้นใจตายเหลือเพียงหุ่ยนต์เท่านั้น

“พ่อไม่ได้อยู่คนเดียวหรอกลูก พ่อมีเพื่อนมากมายเพื่อนที่ไว้ใจได้และจะ
ช่วยทำความฝันของพ่อในการสร้างโลกบนดาวอังคารต่อไปให้เป็นความจริงให้ได้

“แต่ว่าพวกเขาไม่ใช่มนุษย์นะคะ” พวกเขาจะอยู่เป็นเพื่อนพ่อได้จริง ๆ
หรือ

“ถึงแม้ว่าพวกเขาจะไม่ใช่มนุษย์แต่สำหรับพ่อ พวกเขามีความเป็น
มนุษย์มากกว่ามนุษย์จริง ๆ เสียอีก”...เพื่อนร่วมงานที่ศาสตราจารย์นึกถึงไม่ใช่
มนุษย์” หากเป็น “หุ่ยนต์” หุ่ยนต์ที่มีใช้หุ่ยนต์ธรรมดา หากเป็นหุ่ยนต์
คอมพิวเตอร์ มีความคิดมีปัญญาในการคิด การทำงานหลาย ๆ อย่างดีกว่า
มนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบอย่างมีเหตุผล...

(มนุษย์คนสุดท้าย : 41)

เรื่องวันกีฬาโลกปี 2999 โลกอนาคตปี พ.ศ. 2999 เดวี-432 และ เจนีโอ-
323 กำลังดูการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ซึ่งเป็นการแข่งขันโดยหุ่ยนต์ทั้งหมด เดวี-432 และเจนีโอ-
323 ต้องการดูกีฬาที่แข่งขันโดยมนุษย์จริง ๆ เพราะมนุษย์จริง ๆ ตายไปหมดแล้วหลังสงครามโลก
ครั้งที่ 3 หุ่ยนต์ที่เป็นนักวิทยาศาสตร์กำลังจะสร้างมนุษย์จริง ๆ ขึ้นมา ดังนั้นโลกปี พ.ศ. 2999 จึง
เป็นโลกของหุ่ยนต์

“เราจะมีโอกาสได้ดูการแข่งขันกีฬาโดยนักกีฬาที่เป็นมนุษย์จริง ๆ ไหม”
เจนีโอ-323 กล่าวกับเดวี-432 หลังเกมฟุตบอล

“มันคงจะตื่นเต้นกว่าดูการแข่งขันกีฬาโดยนักกีฬาที่เป็นหุ่ยนต์แอนดรอยด์ มี
ผิวหนังเป็นพลาสติกอย่างที่เราดูอยู่เป็นประจำ” เจนีโอ-323 กล่าวต่อ

เดวี-323 พยักหน้าเห็นด้วย กล่าวว่า...”มนุษย์ทั้งโลกตายไปหมดแล้ว
หลังสงครามโลกครั้งที่สามเมื่อสี่ร้อยปีมาแล้ว เหลืออยู่แต่พวกเขาที่เป็นหุ่ยนต์ก็
ได้พยายามจะสร้างมนุษย์จริง ๆ ขึ้นมา มนุษย์ที่มีเนื้อหนังจริง ๆ ไม่ใช่มนุษย์
โลหะอย่างพวกเรา

(วันกีฬาโลกปี2999 : 41)

เรื่องที่สุดเพื่อชีวิต โลกอนาคตปี พ.ศ. 2633 ประชากรโลกมีน้อยเกินไป เมื่อมีเด็กใหม่เกิดขึ้น ผู้เป็นพ่อแม่จะได้รับการดูแลอย่างดี เอกกับบีเป็นลูกของสวัสดีและภรณี วันหนึ่งครอบครัวของบีประสบอุบัติเหตุยานบินส่วนตัวถูกยานบินรับจ้างบรรทุกผู้โดยสารชน พ่อแม่และเอเสียดชีวิต เหลือบีเพียงคนเดียวที่รอดชีวิต บียิ่งซึมเศร้าหนักขึ้นเพราะคิดถึงพ่อแม่และพี่สาว วันหนึ่งบีก็ได้พบกับพ่อแม่และพี่สาวของเธอ ซึ่งแท้ที่จริงแล้วเป็นหุ่นยนต์คอมพิวเตอร์ที่ถูกสร้างขึ้น มาเพื่อให้แทนที่พ่อแม่และพี่สาวของบี

...เราจะต้องรักษาชีวิตของบีไว้ให้ได้ ไม่ให้บีต้องตายไปเหมือนคุณพ่อ คุณแม่และพี่สาวของบี ชายในเสื้อคลุมยาวสีขาววัยประมาณหกสิบปีกล่าว

หุ่นยนต์คอมพิวเตอร์ทั้งสามตัว...เอ้อ! คน...นี้ได้รับการถ่ายทอดความจำ จากสมองของคุณพ่อคุณแม่ของพี่เอของบีแล้ว บีจึงคงจะจับไม่ได้ง่าย ๆ ชายใน ชุดเสื้อคลุมขาวกล่าวต่อ...

เราต้องเปลี่ยนหุ่นยนต์พี่สาวบีทุกปี หุ่นยนต์ที่โตขึ้นใจละ... เพราะหุ่นยนต์ ไม่เหมือนมนุษย์ตรงที่หุ่นยนต์โตเองไม่เป็น

(ที่สุดเพื่อชีวิต : 41)

จากตัวอย่างที่ยกมานั้นจะเห็นว่า หุ่นยนต์ในโลกอนาคตเป็นหุ่นยนต์ที่ พัฒนาให้มีความสามารถเทียบเท่ามนุษย์ และสามารถทำหน้าที่แทนมนุษย์ได้ ในเรื่องมนุษย์คน สดุดท้าย หุ่นยนต์ทำหน้าที่บุกเบิกดาวอังคารแทนศาสตราจารย์กัลป์ มนุษย์คนเดียวบนดาวอังคารที่ เสียชีวิตไป เรื่องวันกีฬาโลกปี 2999 หุ่นยนต์กลับเป็นผู้ที่จะสร้างมนุษย์จริง ๆ ขึ้นมา ในอดีต มนุษย์เท่านั้นที่จะเป็นผู้สร้างหุ่นยนต์ แต่ในโลกอนาคตหุ่นยนต์กลับต้องสร้างมนุษย์ให้เกิดขึ้นมา ใหม่ และหุ่นยนต์กลายเป็นผู้ที่ครอบครองโลก เรื่องที่สุดเพื่อชีวิต หุ่นยนต์ทำหน้าที่เป็นพ่อแม่ และพี่สาวให้กับตัวละครที่เป็นมนุษย์ หลังจากทีครอบครัวของตัวละครประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตยก เว้นตัวละครเพียงคนเดียวที่รอดชีวิต ทำให้ตัวละครมีกำลังใจที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปโดยคิดว่าพ่อแม่ พี่สาวของตัวเองยังมีชีวิตอยู่

ผู้วิจัยเห็นว่าชัยคุปต์ ต้องการเสนอแนวคิดให้ผู้อ่านตระหนักถึงความ สามารถและประสิทธิภาพในการทำงานของหุ่นยนต์ซึ่งเป็นสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ที่มีความ สามารถเทียบเท่าหรือมากกว่ามนุษย์ดังนั้นการใช้งานหุ่นยนต์ จึงต้องเพิ่มความระมัดระวังกล่าว คือ หากมนุษย์ปล่อยให้สิ่งเหล่านี้มีบทบาทในชีวิตของมนุษย์มากขึ้น โดยปราศจากการวางแผนให้

รอบคอบแล้วหุ่นยนต์จะทำลายคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า ชัยคุปต์เสนอแนวคิดหลักที่ว่าหุ่นยนต์อาจมีประสิทธิภาพสูงและทำหน้าที่แทนมนุษย์ได้ แต่หุ่นยนต์ก็ไม่ใช่มนุษย์ และไม่มีคุณค่าเท่ามนุษย์

4.3.2.3 มนุษย์ในโลกอนาคตยังใช้เทคโนโลยีเดิมในการแก้ปัญหา

นอกจากจะเสนอแนวคิดที่ว่า แม้เทคโนโลยีด้านหุ่นยนต์จะก้าวหน้าเพียงไร หุ่นยนต์ก็ไม่อาจแทนที่มนุษย์ได้ ชัยคุปต์ เสนอแนวคิดอีกประการหนึ่งคือ บางครั้งเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามีประสิทธิภาพสูงก็ไม่อาจแก้ปัญหาของมนุษย์หรือของโลกได้ มนุษย์ต้องกลับไปใช้เทคโนโลยีเดิม หรือใช้ความรู้ดั้งเดิมพื้นฐานของตนในการแก้ปัญหา เช่น ในเรื่อง คณิตโบราณคีนซีฟ นักเป่าขลุ่ยคนสุดท้าย

เรื่องคณิตโบราณคีนซีฟ รอสตัวละครในเรื่องและเพื่อน ๆ ของเขาได้ขึ้นไปศึกษาดาวเคราะห์น้อยเอลก้า ซึ่งมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากสามารถเปลี่ยนเป็นยานอวกาศได้ควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย รอสเป็นนักเรียนเพียงคนเดียวที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้สมองไม่ได้ใช้เครื่องมือคำนวณ ต่อมายานอวกาศถูกอุกกาบาตชนทำให้คอมพิวเตอร์ส่วนที่ใช้ในการคำนวณเสียหายไม่สามารถซ่อมได้ และยิ่งไปกว่านั้นยานอวกาศกำลังจะพุ่งชนโลก รอสจึงใช้การคำนวณด้วยสมองพายานอวกาศเข้าสู่วงโคจรในตำแหน่งเดิมได้สำเร็จ

“ปัญหาทั้งหมด เป็นเพราะคอมพิวเตอร์ทำงานคำนวณไม่ได้ใช่ไหมครับ?”

รอสถาม

กัปตันใจอึ้งงกหน้ารับว่า “ใช่”

ถ้าอย่างนั้นทำไมเราไม่คำนวณเองล่ะครับ ใช้หัวของเรา ใช้เครื่องมืออย่างอื่น ไม่ต้องใช้คอมพิวเตอร์?”

“ไม่มีใครคำนวณเองเป็นหรือรอส ในโรงเรียนในสถาบันการศึกษา ไม่มีหลักสูตรสอนการคำนวณด้วยหัวมนุษย์เอง หรือใช้เครื่องมืออย่างอื่นที่ไม่ใช่คอมพิวเตอร์มานานเกือบร้อยปีแล้ว”

รอสยิ้ม ยึดอก ยืนตัวตรงทันทีอย่างมั่นใจ

“มีครับ กัปตัน ยังมีคนคำนวณด้วยหัวตัวเองเป็น ยังมีคนใช้เครื่องมือการคำนวณง่าย ๆ แบบโบราณที่เรียกว่า ไม้บรรทัดคำนวณหรือสไลด์รูลเป็น ...

ก็ปัดหน้าข้อมูลออกแล้วผมจะคำนวณด้วยหัวของผม ด้วยกระดาษ ของเขียน
และด้วยไม้บรรทัดคำนวณ...

(คณิตโบราณคืนชีพ : 96-98)

เรื่องนักเป่าขลุ่ยคนสุดท้าย ในโลกอนาคตเมื่อมนุษย์ได้ตั้งหลักฐานอยู่บนดวงจันทร์ มีการแข่งขันดนตรีซึ่งมีกติกาว่าผู้เข้าแข่งขันจะเสนอดนตรีแปลกใหม่หรือทันสมัยอย่างใดก็ได้ ทิมเป็นคนที่เข้าแข่งขันดนตรีครั้งนี้ เขาเดินทางไปยังโลกเพื่อแสวงหาสิ่งที่วิเศษและมีคุณค่า เมื่อวันแข่งขันมาถึงทิมแข่งขันเป็นคนสุดท้าย เขาไม่มีเครื่องดนตรีใด ๆ ที่แปลกหรือทันสมัยเขามีขลุ่ยเพียงอย่างเดียว ในขณะที่คนอื่น ๆ มีเครื่องดนตรีที่ทันสมัยมีการประกอบการแสดงด้วยแสงสี มีเทคโนโลยีการแปลภาษาจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง ทิมกล่าวกับผู้เข้าชมการแข่งขันว่า การเป่าขลุ่ย ต้องเล่นด้วยความรู้สึกและจิตวิญญาณ

...การแสดงของผม จะไม่มีความมหัศจรรย์ของเทคโนโลยีแต่จะมาจากการถ่ายทอดเสียงดนตรีที่มาจากความรู้สึก เสียงดนตรีที่ผมเคยเข้าใจว่าสูญพันธุ์ไปแล้ว ...จนกระทั่งครั้งล่าสุดที่ผมไปเยือนโลกเพื่อเตรียมตัวสำหรับการแข่งขันครั้งนี้แล้วผมก็ได้พบ...ดนตรีที่เป็นดนตรีจริง ๆ เครื่องดนตรีง่าย ๆ ที่ต้องเล่นด้วยความรู้สึก ด้วยจิตวิญญาณของดนตรีจริง ๆ ...

(นักเป่าขลุ่ยคนสุดท้าย : 140-141)

เสียงหวีดหวิว แผ่วมาดังขึ้นแล้วก็แผ่วเบาลงอีกสลับกับเสียงที่ร่าเริง แล้วก็เศร้าสร้อย โหยหวน

มันเป็นการแสดง เพื่อแข่งขันที่ไม่มีเทคโนโลยีใด ๆ ช่วยเลย มีแต่เสียงดนตรีบริสุทธิ์ที่เล่าเรื่องราวของอารมณ์ ความรู้สึกของธรรมชาติของจักรวาล...

(นักเป่าขลุ่ยคนสุดท้าย : 141)

ผลการแข่งขันปรากฏว่า ทิมแพ้การแข่งขันในแง่เทคโนโลยีแต่เขาสามารถเอาชนะใจคนดูในห้องด้วยเสียงปรบมือที่กึกก้อง นั่นคือ คุณค่าทางศิลปะที่เกิดจากจิตวิญญาณ มนุษย์มิใช่เทคโนโลยี หลังการแข่งขันเขาจึงเดินทางกลับไปยังโลกเพื่อไปหาลุงชวัญ นักเป่าขลุ่ยคนสุดท้ายที่เหลื่ออยู่บนโลก เพื่อเรียนรู้คุณค่าของศิลปะที่มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์แท้จริงมิใช่เทคโนโลยี

นอกจากนี้ชัยคุปต์ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโลกอนาคตว่าเป็นดินแดนที่มีแต่ปัญหามลภาวะ ถึงขนาดใช้เป็นสถานที่ลงโทษสถานหนักที่สุด ชัยคุปต์เสนอแนวคิดนี้ในเรื่องยิ่งกว่าโทษประหาร

เรื่องยิ่งกว่าโทษประหาร บนดวงจันทร์ตัวละครชื่อ “ลูนาร์” เป็นเด็กหญิงวัย 8 ขวบ ทำหลอดบรรจุก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์แตกซึ่งเป็นโทษที่ร้ายแรง เธอถูกลงโทษเนรเทศไปอยู่ดินแดนที่เคยเป็นที่อยู่ของมนุษย์มาก่อน แต่ถูกมนุษย์ทำลายกลายเป็นดินแดนแห่งมลภาวะ เป็นที่อยู่เฉพาะของมนุษย์และนักโทษ ดินแดนนั้นมีชื่อเดิมว่า “โลก” แต่แล้วพ่อของเธอยอมรับโทษแทน เพราะโทษเนรเทศไปอยู่ “โลก” นี้หนักยิ่งกว่าโทษประหาร

เรื่องสั้นเรื่องนี้ผู้เขียนเสนอแนวคิดว่า ในอนาคตโลกเป็นดินแดนที่มีสภาพเลวร้ายที่สุดจากปัญหามลภาวะ ทั้งนี้เป็นเพราะมนุษย์เองที่เป็นตัวการทำให้โลกเป็นเช่นนี้ ดังที่ผู้เขียนกล่าวว่า

“...เขาเต็มใจรับโทษแทนลูกสาว แต่เมื่อนึกถึงดินแดนที่เขาต้องไปรับโทษ เขาก็ตัดสิน จิตใจวันไหว แสบจะหมดเรี่ยวแรง บางทีเขาอาจจะโชคดี ตายไปเสียก่อนที่จะถึงดินแดนที่เลวร้ายยิ่งกว่าแดนประหารดินแดนที่เคยเป็นที่อยู่ของมนุษย์มาก่อนในระบบสุริยะ จนกระทั่งถูกมนุษย์ทำลายกลายเป็นดินแดนแห่งมลภาวะของสภาพแวดล้อมเลวร้ายที่สุดในระบบสุริยะ ที่ในปัจจุบันกลายเป็นที่อยู่เฉพาะของมนุษย์ และนักโทษคดีร้ายแรงที่สุดเท่านั้น...

(ยิ่งกว่าโทษประหาร : 21)

สรุปแนวคิดในเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ของชัยคุปต์แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชัยคุปต์ได้เสนอให้เห็นทั้งผลดีและผลเสียในด้านความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งต่อบุคคล และส่วนรวม โดยให้ตัวละครในเรื่องเป็นผู้ได้รับทั้งผลดีและผลเสียของความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. แนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ในปัจจุบันและมนุษย์ในอนาคต ชัยคุปต์ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ทั้งปัจจุบันและอนาคต ในแง่จิตใจที่เป็นพื้นฐานพฤติกรรมชั่วร้ายของมนุษย์ ความหวัง ความใฝ่ฝัน กำลังใจ และความเชื่อมั่นของมนุษย์ ตลอดจนถึงความผิดหวังที่มนุษย์ไม่อาจกำหนด

อนาคตของตนเองและของโลกได้ ไม่ว่าจะมนุษย์จะมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากสักเพียงใดก็ตาม

3. แนวคิดเกี่ยวกับโลกอนาคต ชัยคุปต์ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับโลกอนาคตถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในกาลข้างหน้าทั้งที่เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ และไม่สามารถแก้ไขได้ นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าในด้านหุ่นยนต์ และคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะทำหน้าที่แทนมนุษย์ ซึ่งควรระมัดระวังมิให้มีบทบาทกับมนุษย์มากเกินไป เพราะจะทำให้คุณค่าความเป็นมนุษย์น้อยลง ชัยคุปต์เห็นว่าไม่ว่าวิทยาศาสตร์จะก้าวหน้าและตอบสนองความต้องการด้านกายภาพของมนุษย์ได้มากเท่าใดก็ตาม สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ คุณค่าด้านจิตวิญญาณของมนุษย์ที่แท้จริง

จึงอาจสรุปได้ว่า เรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ของชัยคุปต์สะท้อนให้เห็นทัศนคติของผู้เขียนว่า คุณค่าของความเป็นมนุษย์นั้นอยู่เหนือความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี